

Tài liệu giảng dạy môn Khai thác dữ liệu Web

HỆ THỐNG TƯ VẤN

TS. Nguyễn Ngọc Thảo – ThS. Lê Ngọc Thành
Bộ môn Khoa học Máy tính, FIT HCMUS, VNUHCM

Thành phố Hồ Chí Minh, 02/2019

Nội dung bài giảng

- Bài toán tư vấn
- Tư vấn dựa trên nội dung
- Tư vấn dựa trên cộng tác
 - Lọc cộng tác sử dụng k-NN
 - Lọc cộng tác sử dụng luật kết hợp
 - Lọc cộng tác bằng Matrix Factorization

Hệ thống tư vấn

- Được sử dụng rộng rãi trên Web để tư vấn sản phẩm và dịch vụ đến người dùng.

Frequently Bought Together

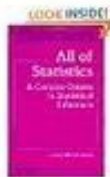

Price For All Three: \$258.02

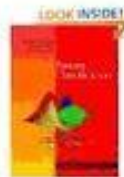
Add all three to Cart

- ☒ **This item:** The Elements of Statistical Learning: Data Mining, Inference, and Prediction, Second Edition (Springer Series in Statistics) by Trevor Hastie
- ☒ [Pattern Recognition and Machine Learning \(Information Science and Statistics\)](#) by Christopher M. Bishop
- ☒ [Pattern Classification \(2nd Edition\)](#) by Richard O. Duda

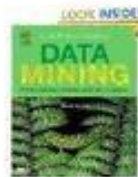
Customers Who Bought This Item Also Bought

[All of Statistics: A Concise Course in Statist...](#) by Larry Wasserman
★★★★☆ (8) \$60.00

[Pattern Classification \(2nd Edition\)](#) by Richard O. Duda
★★★★☆ (27) \$117.25

[Data Mining: Practical Machine Learning Tools an...](#) by Ian H. Witten
★★★★☆ (29) \$41.55

[Bayesian Data Analysis, Second Edition \(Texts in...](#) by Andrew Gelman
★★★★☆ (10) \$56.20

[Data Analysis Using Regression and Multilevel /...](#) by Andrew Gelman
★★★★☆ (13) \$39.59

Hệ thống tư vấn

- Hầu hết trang dịch vụ trực tuyến đều hỗ trợ hình thức này.

The New York Times

Find Movies, TV shows, Celebrities and more...

All

Movies, TV
& Showtimes

Celebs, Events
& Photos

News &
Community

Watchlist

FULL CAST AND CREW

TRIVIA

USER REVIEWS

IMDbPro

MORE

SHARE

+ Beauty and the Beast (2017)

★ 7.7 /10
97,890

☆ Rate
This

PG | 2h 9min | Family, Fantasy, Musical | 17 March 2017 (USA)

People who liked this also liked...

[Learn more](#)

Moana I (2016)

PG Animation | Adventure | Comedy

★★★★★ 7.7/10

In Ancient Polynesia, when a terrible curse incurred by the Demigod Maui reaches an impetuous Chieftain's daughter's island, she answers the Ocean's call to seek out the Demigod to set things right.

Add to Watchlist

Next »

Directors: Ron Clements, Don Hall, ...
Stars: Auli'i Cravalho, Dwayne Johnson

◀ Prev 6 Next 6 ▶

Amazon.com <vfe-campaign-response@amazon.com> [Unsubscribe](#)
to me ▾

Oct 23 (11 days ago) ☆

[Your Amazon.com](#) | [Today's Deals](#) | [See All Departments](#)

Ross Beard,

Are you looking for something in our Team Sports department? If so, you might be interested in these items.

Team Sports

[Champion 6.1 oz. Cotton Jersey Shorts 6.1 oz. Cotton Jersey Champion](#)

Price: **\$5.65 - \$30.51**

[Learn more](#)

[Add to Wish List](#)

Dwight, Welcome to Your Amazon.com (If you're not Dwight K Schrute, click [here](#).)

Today's Recommendations For You

Here's a daily sample of items recommended for you. Click here to [see all recommendations](#).

Page 1 of 44

Guard Alaska™ Bear Defense Spray

★★★★☆ (8) **\$35.00**

[Fix this recommendation](#)

Pickled Beets, Sliced
by Barry Farm

★★★★☆ (1) **\$4.49**

[Fix this recommendation](#)

Battlestar Galactica - Season One

★★★★☆ (553) **\$34.99**

[Fix this recommendation](#)

Reebok 65cm Stability Ball
by Reebok

★★★★☆ (8) **\$18.78**

[Fix this recommendation](#)

MARKET SNAPSHOT

U.S.	EUROPE	ASIA		
DJIA	13,342.50	+19.11	0.14%	
S&P 500	1,436.88	+3.32	0.23%	
HASDAQ	3,110.06	+5.53	0.18%	

Canon P-215 *Scan-tini* mobile document scanner

buy now
* get a free carrying case
promotion ends 12/31/12

Bloomberg

Our Company | Professional | Anywhere

Search News, Quotes and Opinion

HOME QUICK **NEWS** OPINION MARKET DATA PERSONAL FINANCE TECH POLITICS SUSTAINABILITY TV VIDEO RADIO

U.S. Stocks Rise as Investors Weigh Stimulus Prospects

By Inyoung Hwang - Sep 12, 2012 11:14 AM ET

f t in 7 COMMENTS

QUEUE

Get The Market Now
newsletter. Learn more >

SUBSCRIBE

HEADLINES MOST POPULAR **RECOMMENDED**

Based on your reading history you may be interested in:

Glenn Beck Returns to Television With Dish Network Agreement

The Top Ten Stocks for Wednesday, September 12

U.S. [stocks](#) rose, with benchmark indexes trading near four-year highs, as a German court cleared the way for Europe's bailout fund and investors weighed prospects for stimulus measures from the [Federal Reserve](#).

JPMorgan Chase & Co. (JPM) and Travelers Cos. rose at least 1 percent, pacing gains among financial companies. PulteGroup Inc. (PHM) advanced 8.1 percent as homebuilders rallied.

U.S. Stocks Reverse Gains as Technology Shares Retreat

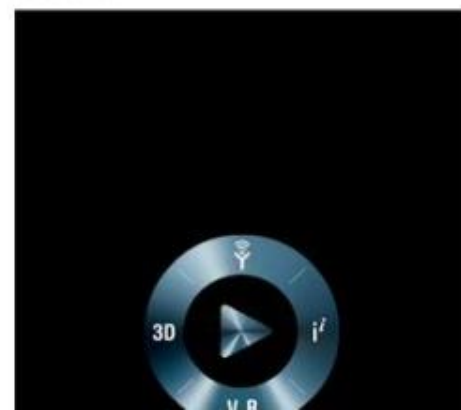
Euro, Stocks Climb as German Court Approves Bailout Funds

European Stocks Rise to 14-Month High After German Ruling

Ben & Jerry's Sues Porn Seller Over Flavor-Tied Titles

U.S. Stocks Extend Gain as France Said to Press Spain

Advertisement

Recommended Pages

Get updates from your favorite businesses and brands.

+ Create Page

Search for Pages...

Recommended for You

Santa Monica Museum of Art

Museum

9,172 likes · 47 people talking about this

✓ Liked

Scott Kelby

Author

44,123 likes · 1,487 people talking about this

Brian Solis

Author

19,881 likes · 127 people talking about this

The Oatmeal

Entertainment Website

814,877 likes · 17,333 people talking about this

Slideshare

App Page

138,274 likes · 1,906 people talking about this

Home

People You May Know

12 mutual friends

Add Friend

Remove

Add Friend

Remove

Add Friend

Remove

Add Friend

Remove

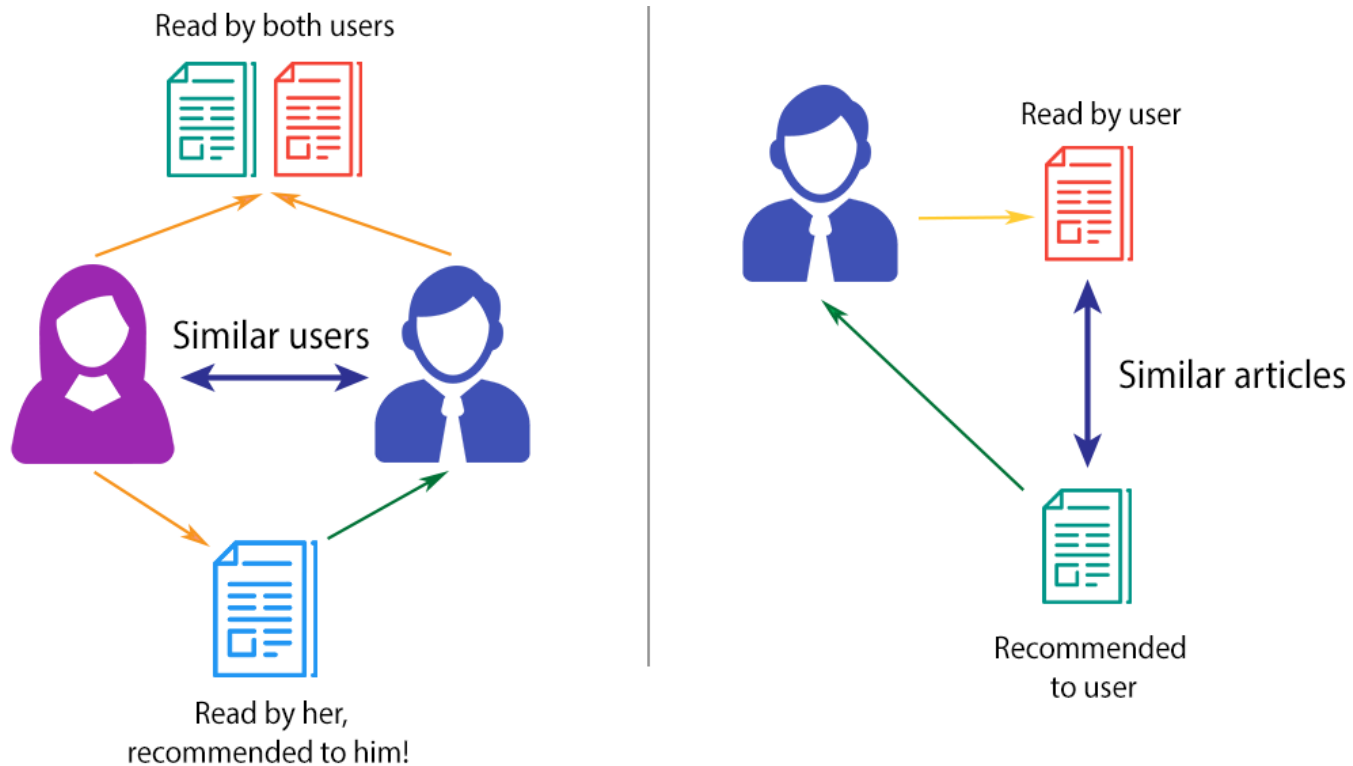
Add Friend

Remove

8

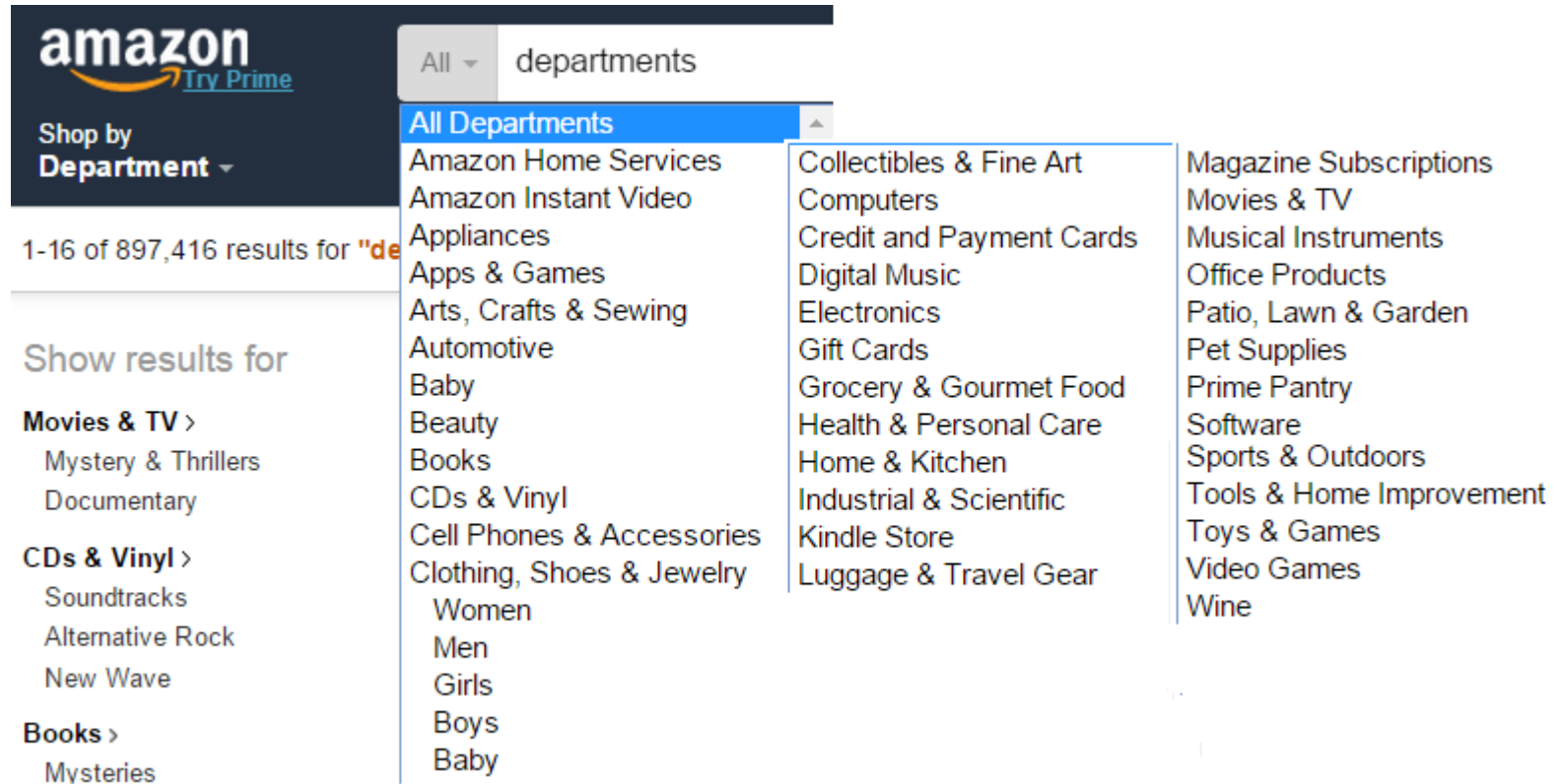
Vai trò của hệ thống tư vấn

- Hỗ trợ người dùng đối phó với lượng thông tin quá tải bằng cách đưa ra lời tư vấn cá nhân hóa.

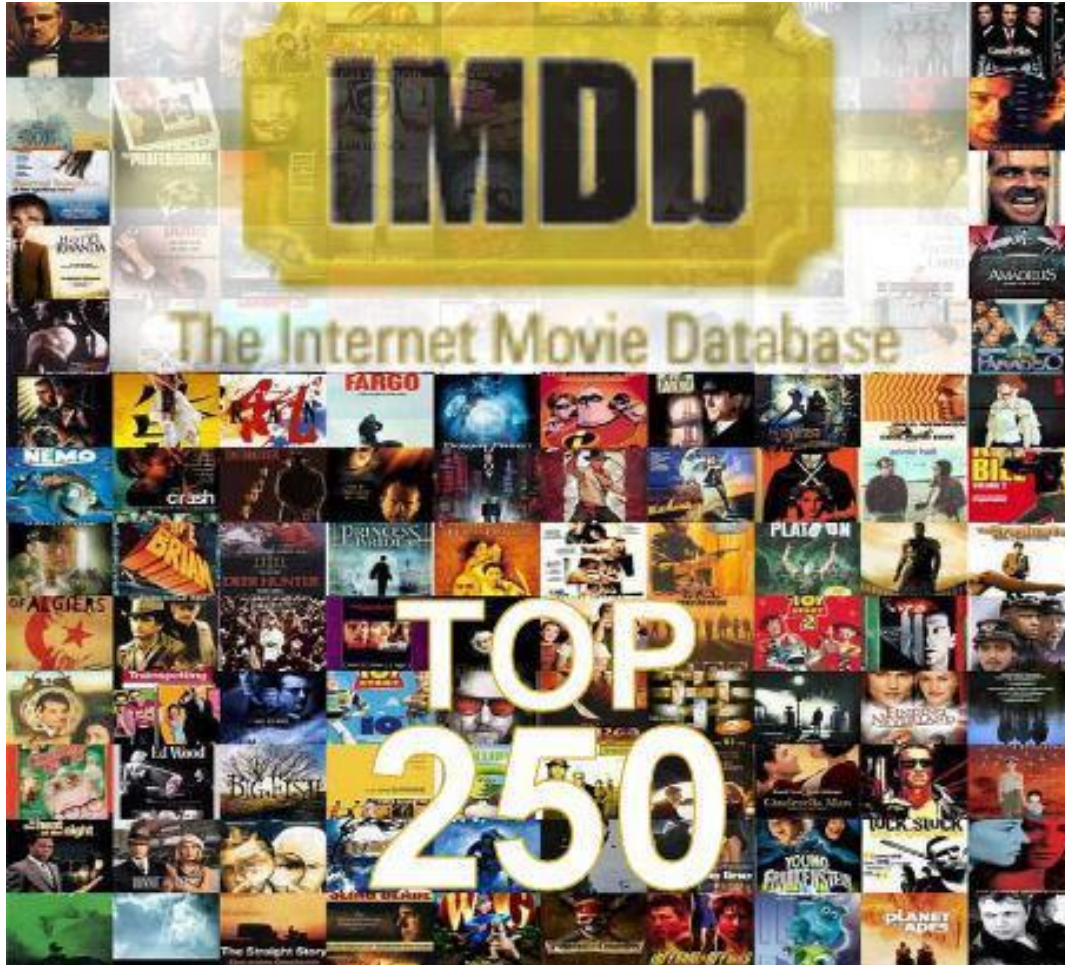
- Từ đó đem lại nhiều lợi nhuận hơn cho việc kinh doanh.

Sự đa dạng của sản phẩm

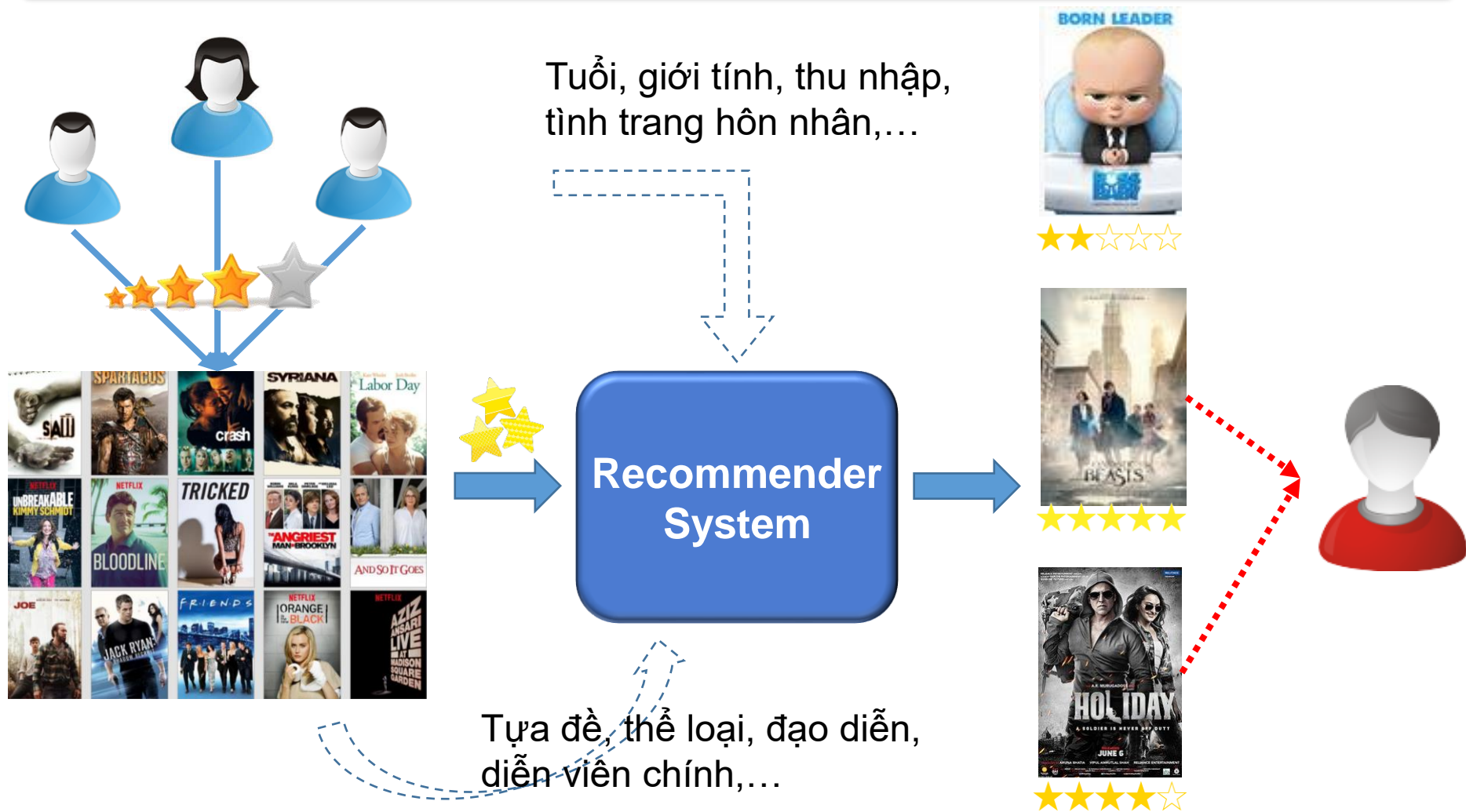
Amazon USA kinh doanh trên **480 triệu mặt hàng**, được chia thành vài chục ngành hàng khác nhau (12/2015). Trung bình mỗi ngày có khoảng 485 ngàn mặt hàng mới.

Sự đa dạng của sản phẩm

IMDB có khoảng
4.2 triệu tựa phim,
7.8 triệu nhân vật
trong cơ sở dữ liệu và
75 triệu người dùng
có đăng ký.

Hệ thống tư vấn phim

Một tập người dùng đánh giá một tập con trong cơ sở dữ liệu phim

Hệ thống dự đoán điểm cho bộ phim chưa được người dùng đánh giá để đưa ra lời tư vấn

Bài toán tư vấn

Khái niệm cơ bản

- Cho **tập người dùng** U và **tập hạng mục** S được tư vấn cho người dùng.
- Mỗi **người dùng** $u \in U$ sở hữu một **user profile**.
 - UserID, ngoài ra có thể bao gồm tuổi, giới tính, thu nhập, tình trạng hôn nhân, sở thích, nhu cầu,...
- Mỗi **hạng mục** $s \in S$ cũng được định nghĩa bằng một tập thuộc tính.
 - Ví dụ, phim được biểu diễn bằng MovieID, ngoài ra còn có tiêu đề, thể loại, đạo diễn, năm phát hành, diễn viên chính,...
- U và S thường rất lớn trong hầu hết các ứng dụng.

Nhiệm vụ của hệ thống tư vấn

- Gọi p là hàm lợi ích đo lường độ hữu dụng của hạng mục s đối với người dùng u , tức là $p: U \times S \rightarrow R$.
 - R là tập có thứ tự toàn phần (ví dụ, số nguyên không âm hay số thực trong khoảng nhất định).
- Nhiệm vụ của hệ thống tư vấn là **học hàm lợi ích p** .
 - Hàm mục tiêu để học p phụ thuộc ứng dụng, ví dụ, độ hài lòng của người dùng hay mức lãi của bên bán hàng.
- Sau đó, dùng p dự đoán giá trị lợi ích của mỗi hạng mục s ($\in S$) đối với mỗi người dùng u ($\in U$) rồi **tư vấn top- k hạng mục cho u** .
 - Ngoại trừ hạng mục đã có giá trị lợi ích đối với u từ dữ liệu đầu vào.

Nhiệm vụ của hệ thống tư vấn

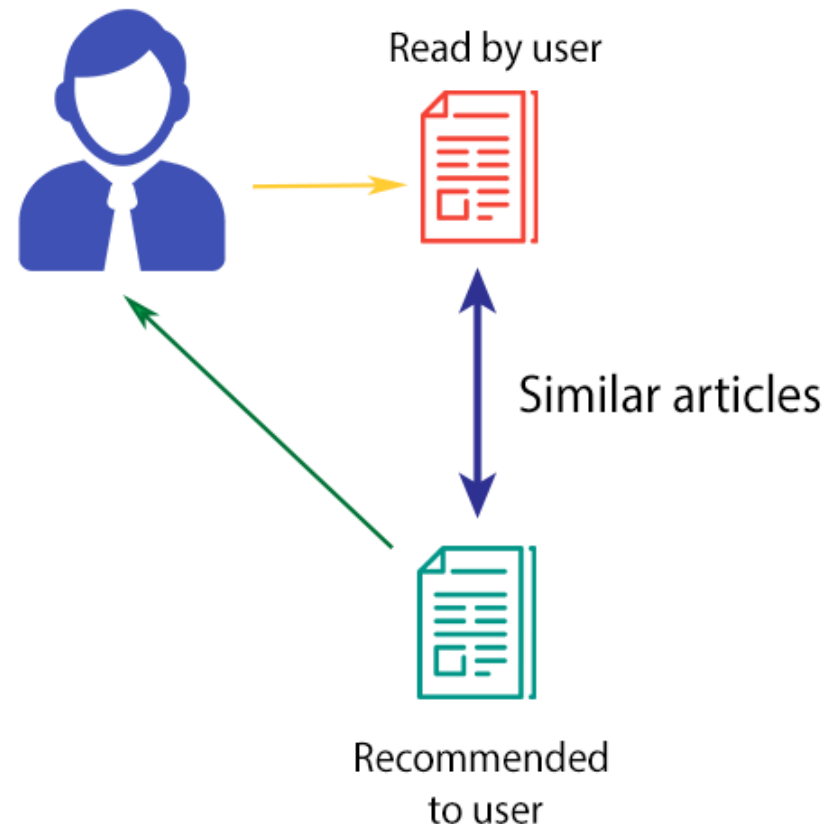
- **Dự đoán điểm đánh giá** của người dùng cho một sản phẩm mà người này chưa từng tiếp cận trước đó.
 - Ví dụ, cho điểm đánh giá về một bộ phim chưa xem.
 - Độ lợi ích của hạng mục s đối với người dùng u là điểm đánh giá của u về s .
- **Dự đoán hạng mục** mà người dùng có khả năng sử dụng.
 - Sự tương tác giữa người dùng và hạng mục thường là nhị phân (ví dụ, mua hoặc không mua) hoặc đa phân (ví dụ, điểm đánh giá 1 – 5), nhưng không quan tâm giá trị cụ thể.
 - Độ lợi ích của hạng mục s đối với người dùng u được thể hiện bằng xác suất u sẽ mua hoặc sử dụng s .

Hướng tiếp cận của bài toán

Lọc dựa trên nội dung

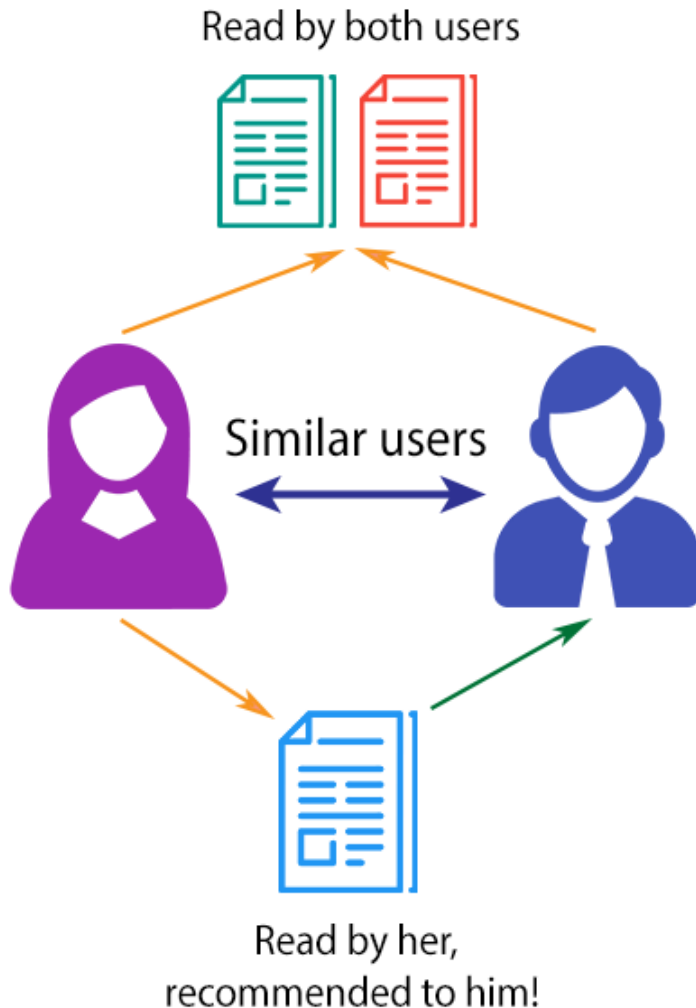
Người dùng được tư vấn các hạng mục tương tự với hạng mục mà người này quan tâm trước đây.

CONTENT-BASED FILTERING

Hướng tiếp cận của bài toán

COLLABORATIVE FILTERING

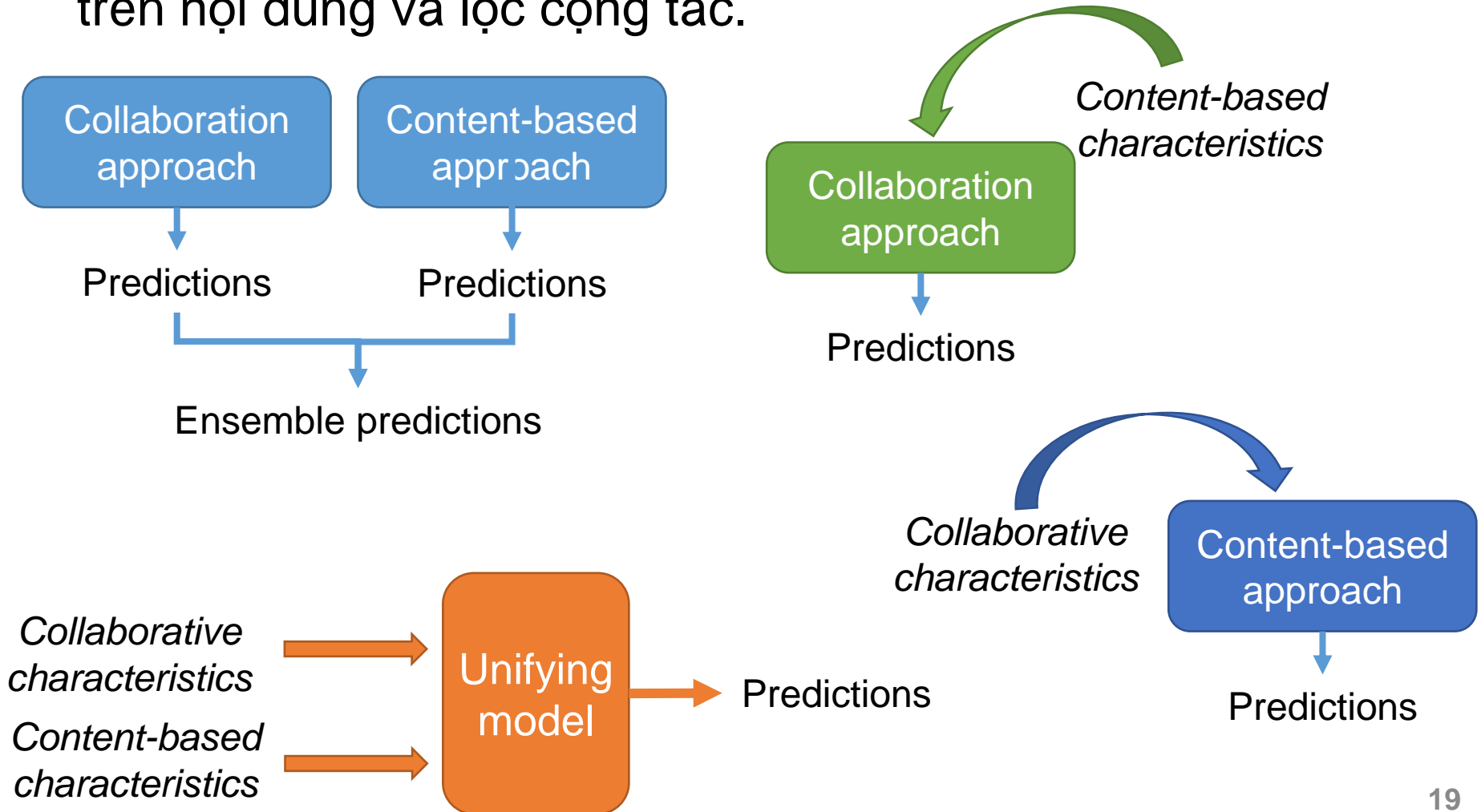

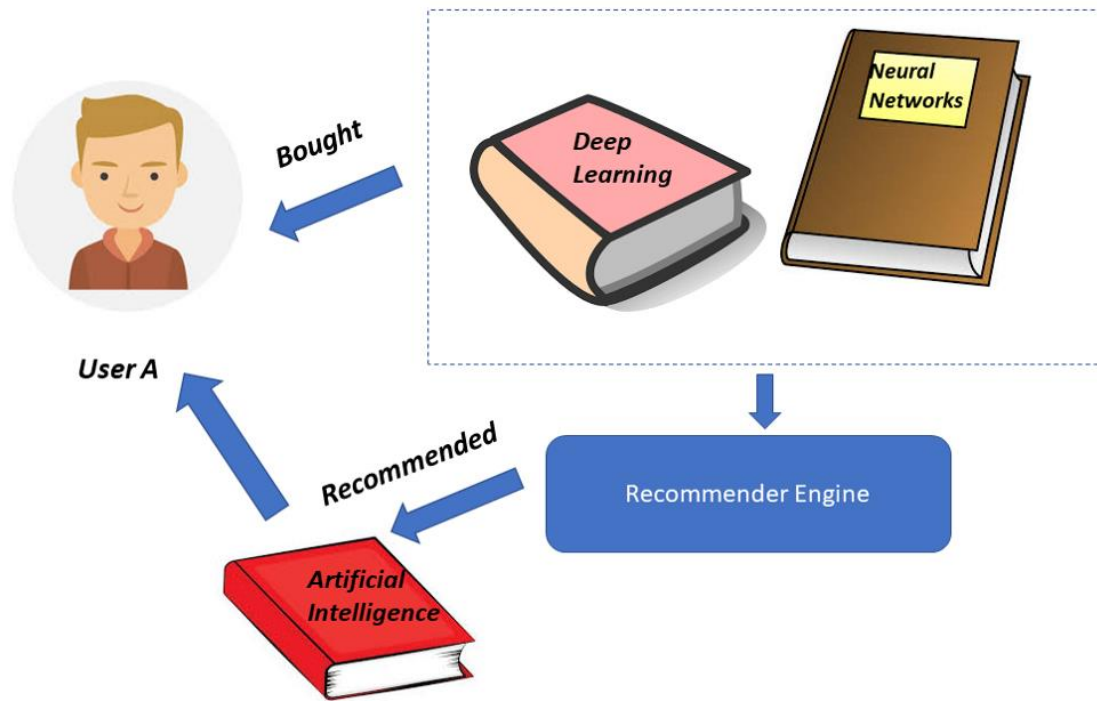
Lọc cộng tác

Người dùng được tư vấn các hạng mục mà những người dùng khác có cùng sở thích đã quan tâm trước đây.

Hướng tiếp cận của bài toán

- **Phương pháp lai** kết hợp cả hai hướng tiếp cận, lọc dựa trên nội dung và lọc cộng tác.

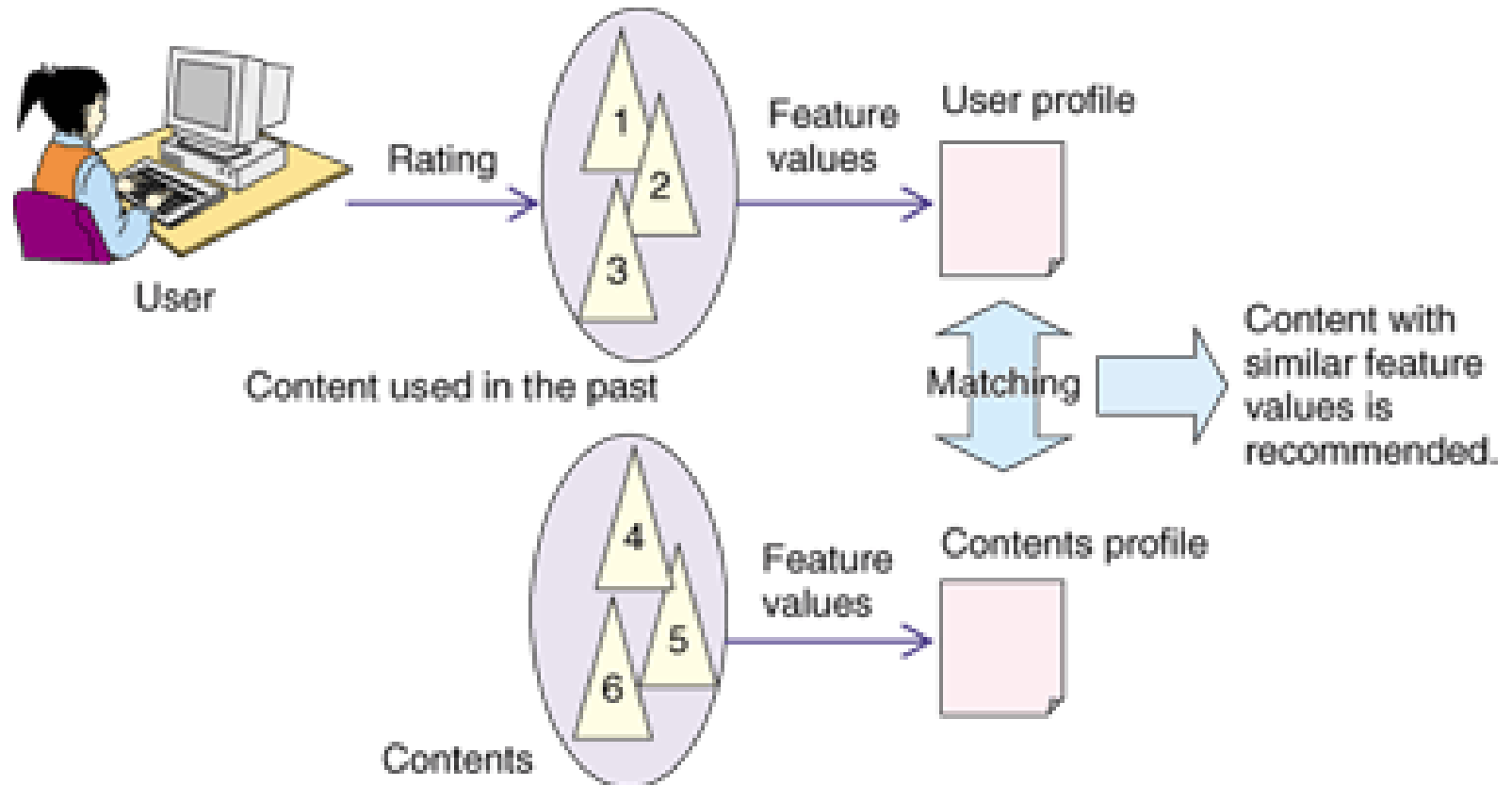

Tư vấn dựa trên nội dung

Tư vấn dựa trên nội dung

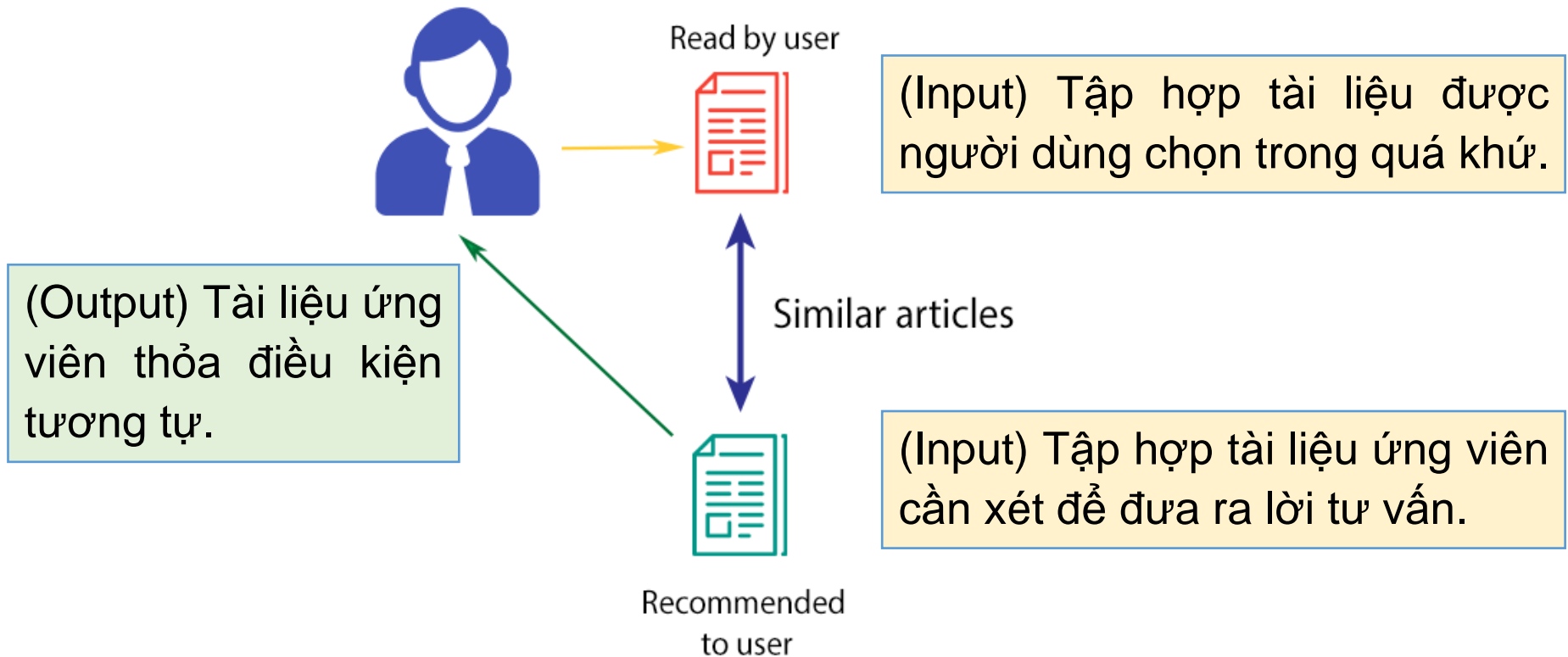
- Dự đoán độ lợi ích của hạng mục đối với một người dùng cụ thể dựa trên sự tương tự của hạng mục với những hạng mục mà người dùng đã chọn trong quá khứ.

Tư vấn dựa trên nội dung

- Mỗi hạng mục được biểu diễn bằng một **tập đặc trưng**.
 - Ví dụ, biểu diễn bộ phim bằng diễn viên, đạo diễn, thể loại, tình tiết chính,...
- Sở thích của người dùng cũng được biểu diễn bằng cùng tập đặc trưng, gọi là **user profile**.
 - Profile được hình thành một cách tường minh từ bản thăm dò ý kiến hoặc một cách hàm ý thông qua hành vi giao dịch theo thời gian.
- Hệ thống so sánh user profile với hạng mục ứng viên trên cùng tập đặc trưng để đưa ra tư vấn gồm **top-k** hạng mục trùng khớp nhất.

Tư vấn trong lĩnh vực văn bản

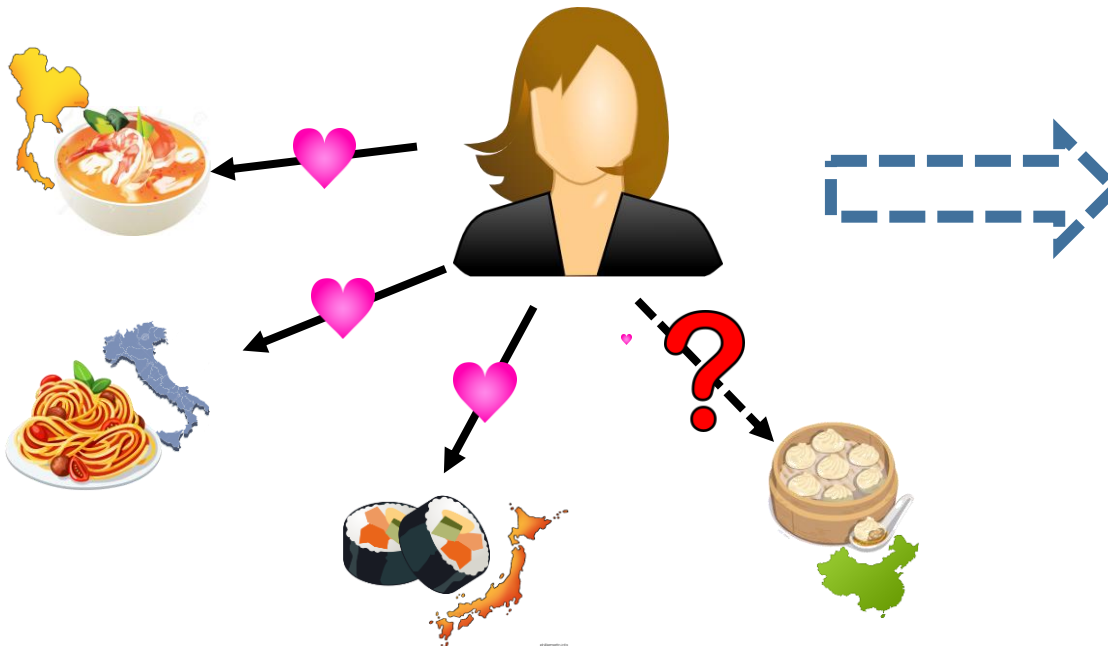
- Biểu diễn văn bản bằng các kỹ thuật truy vấn thông tin.
 - Ví dụ, mô hình không gian vector với lược đồ TF-IDF và độ đo cosine.
- User profile có thể được biểu diễn bằng vector trung bình (hoặc prototype) của các tài liệu liên quan, ví dụ, phương pháp Rocchio.

Tư vấn trong lĩnh vực văn bản

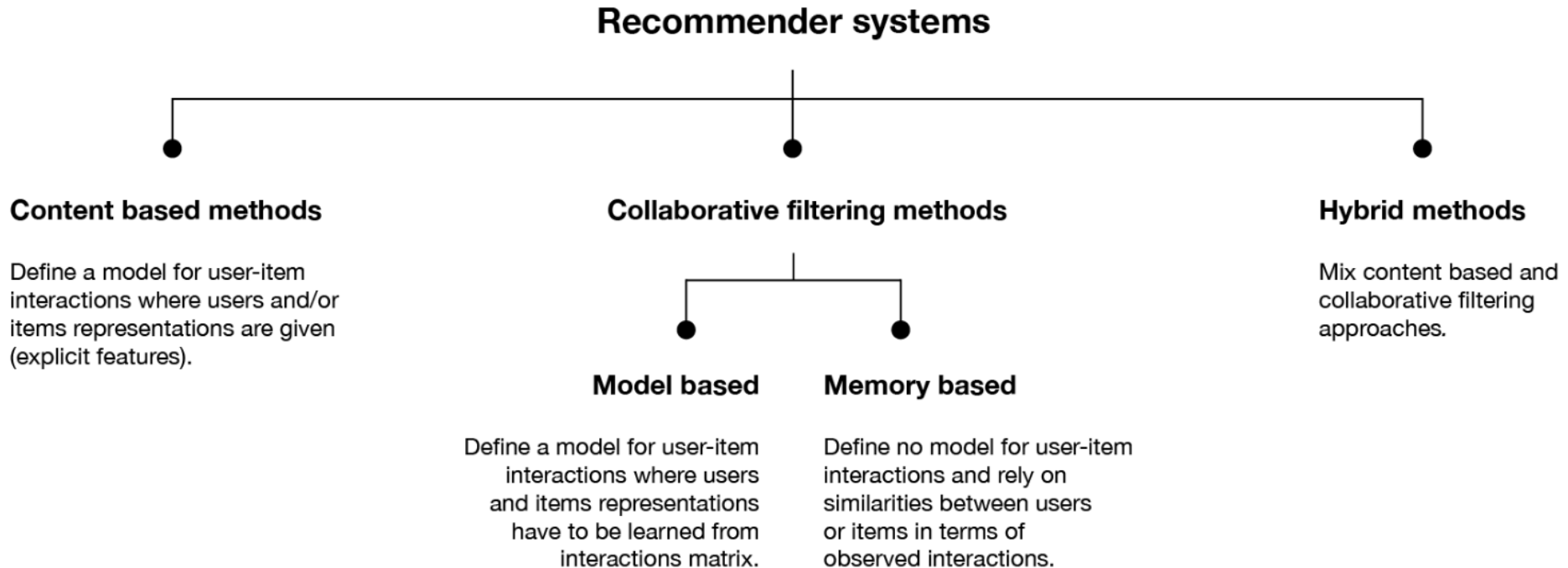
- Đôi lúc không thể tính user profile thành vector trung bình mà cần “học máy” trên các tài liệu liên quan mà người dùng cung cấp.
- **PU learning**: xem các tài liệu người dùng cung cấp thuộc lớp dương và tập tài liệu ứng viên là mẫu chưa gán nhãn.
 - EM+Naïve Bayesian, Co-training, Self-training,...
- **Supervised learning**: có thể áp dụng nếu người dùng cung cấp cả tài liệu liên quan và không liên quan.
- **LU learning**: nếu tập hợp liên quan và không liên quan nhỏ, áp dụng học bán giám sát.

Tư vấn dựa trên nội dung: Khuyết điểm

- Không thể giới thiệu các hạng mục không tương tự với những hạng mục người dùng đã chọn trong quá khứ.
- Người dùng sẽ không bao giờ thấy được cái gì hoàn toàn mới lạ mà họ có thể quan tâm → đem lại ít lợi nhuận cho việc kinh doanh.

Tổng quan về các phương pháp

outlook	temperature	humidity	windy	play
sunny	hot	high	FALSE	no
sunny	hot	high	TRUE	no
overcast	hot	high	FALSE	yes
rainy	mild	high	FALSE	yes
rainy	cool	normal	FALSE	yes
rainy	cool	normal	TRUE	no
overcast	cool	normal	TRUE	yes
sunny	mild	high	FALSE	no
sunny	cool	normal	FALSE	yes
rainy	mild	normal	FALSE	yes
sunny	mild	normal	TRUE	yes
overcast	mild	high	TRUE	yes
overcast	hot	normal	FALSE	yes
rainy	mild	high	TRUE	no

outlook	temperature	humidity	windy	play
overcast	mild	normal	TRUE	?

Content based

- Hai bài toán chính:
 - Phân lớp (dự đoán xem người dùng thích hay không thích một mặt hàng)
 - Hồi quy (dự đoán mức độ đánh giá mà người dùng đưa ra cho một mặt hàng)
- Hai hướng tiếp cận:
 - Item-centred
 - User centred

Item-centred

- Nếu việc phân lớp (hoặc phân cụm) dựa trên các đặc điểm của người dùng (users features), việc mô hình hóa, tối ưu hóa và tính toán được thực hiện trên sản phẩm.
- Xây dựng và tìm hiểu một mô hình theo item-based trên users features cố gắng trả lời câu hỏi, "Xác suất của mỗi người dùng thích mặt hàng này là bao nhiêu?" (Hoặc Mức đánh giá của mỗi người dùng về sản phẩm là bao nhiêu?). Mô hình xây dựng theo phương pháp này ít cá nhân hóa so với phương pháp lấy người dùng làm trung tâm

User centred

- Nếu chúng ta đang làm việc với các đặc điểm của sản phẩm, việc đào tạo mô hình hóa, tối ưu hóa và tính toán có thể được thực hiện dựa trên người dùng.
- Mô hình theo user based trên items features cố gắng trả lời câu hỏi. "Xác suất người dùng này thích từng mặt hàng là bao nhiêu?" (Hay mức đánh giá mà người dùng này đưa ra cho mỗi mặt hàng là gì?)

Model for a given user based on items features

Items that the concerned user has interacted with (dataset)

Model for a given item based on user features

Users that have interacted with the concerned item (dataset)

Item-centred Bayesian classifier

- Cần tính:

$$\frac{\mathbb{P}_{item}(like|user_features)}{\mathbb{P}_{item}(dislike|user_features)}$$

- Công thức Bayes:

$$\mathbb{P}_{item}(like|user_features) = \frac{\mathbb{P}_{item}(user_features|like) \times \mathbb{P}_{item}(like)}{\mathbb{P}_{item}(user_features)}$$

$$\mathbb{P}_{item}(dislike|user_features) = \frac{\mathbb{P}_{item}(user_features|dislike) \times \mathbb{P}_{item}(dislike)}{\mathbb{P}_{item}(user_features)}$$

$$\frac{\mathbb{P}_{item}(like|user_features)}{\mathbb{P}_{item}(dislike|user_features)} = \frac{\mathbb{P}_{item}(user_features|like) \times \mathbb{P}_{item}(like)}{\mathbb{P}_{item}(user_features|dislike) \times \mathbb{P}_{item}(dislike)}$$

where

$$\mathbb{P}_{item}(like) \quad \text{and} \quad \mathbb{P}_{item}(dislike) (= 1 - \mathbb{P}_{item}(like))$$

are priors computed from the data whereas

$$\mathbb{P}_{item}(.|like) \quad \text{and} \quad \mathbb{P}_{item}(.|dislike)$$

Item-centred Bayesian classifier

User described by some features

(features can be of various kind
and define the inputs of the model)

Bayesian classifier for a given item

(parameters of the bayesian classifier
are specific to the item and learned
on past item interactions)

Predicted class ("like" or "dislike")

(output of the bayesian classifier model
when inputs are the features of the user)

User-centred linear regression

- Đối với mỗi người dùng, chúng ta cần đào tạo một mô hình hồi quy tuyến tính đơn giản, lấy các đặc điểm của sản phẩm làm đầu vào và đầu ra là mức xếp hạng của người dùng cho sản phẩm này

$$X_i = \underset{X_i}{\operatorname{argmin}} \frac{1}{2} \sum_{(i,j) \in E} [(X_i)(Y_j)^T - M_{ij}]^2 + \frac{\lambda}{2} \left(\sum_k (X_{ik})^2 \right)$$

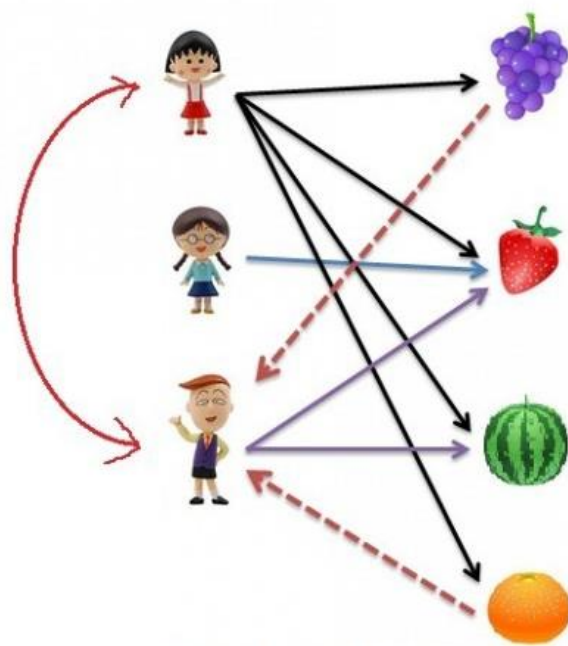
Ưu và khuyết điểm

- **Ưu điểm**

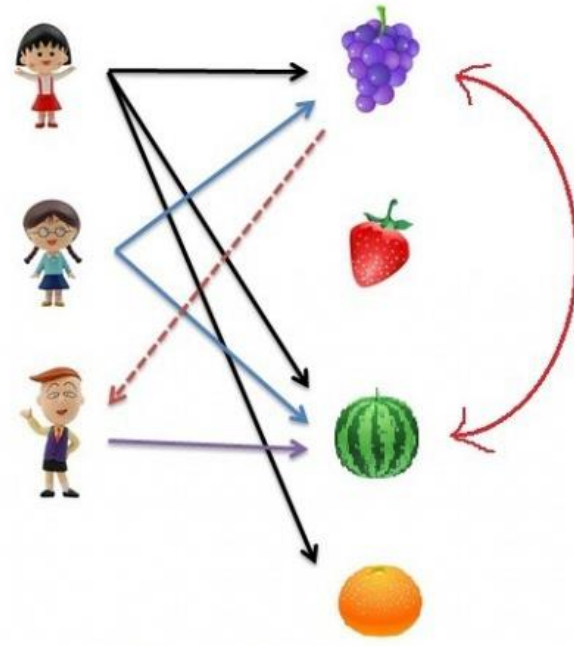
- Đảm bảo tính độc lập giữa các người dùng
- Dễ hiểu
- Giải quyết phần lớn vấn đề xuất phát nguội (người dùng mới, sản phẩm mới)

- **Nhược điểm**

- Phải phân tích và trích chọn nội dung sản phẩm
- Có thể tạo lối mòn (over-specification, serendipity)
 - Tư vấn các sản phẩm quen thuộc
 - Khó tư vấn các sản phẩm mới về hay bất thường
- Vẫn khó khăn trong khi tư vấn cho người dùng mới.

User-based filtering

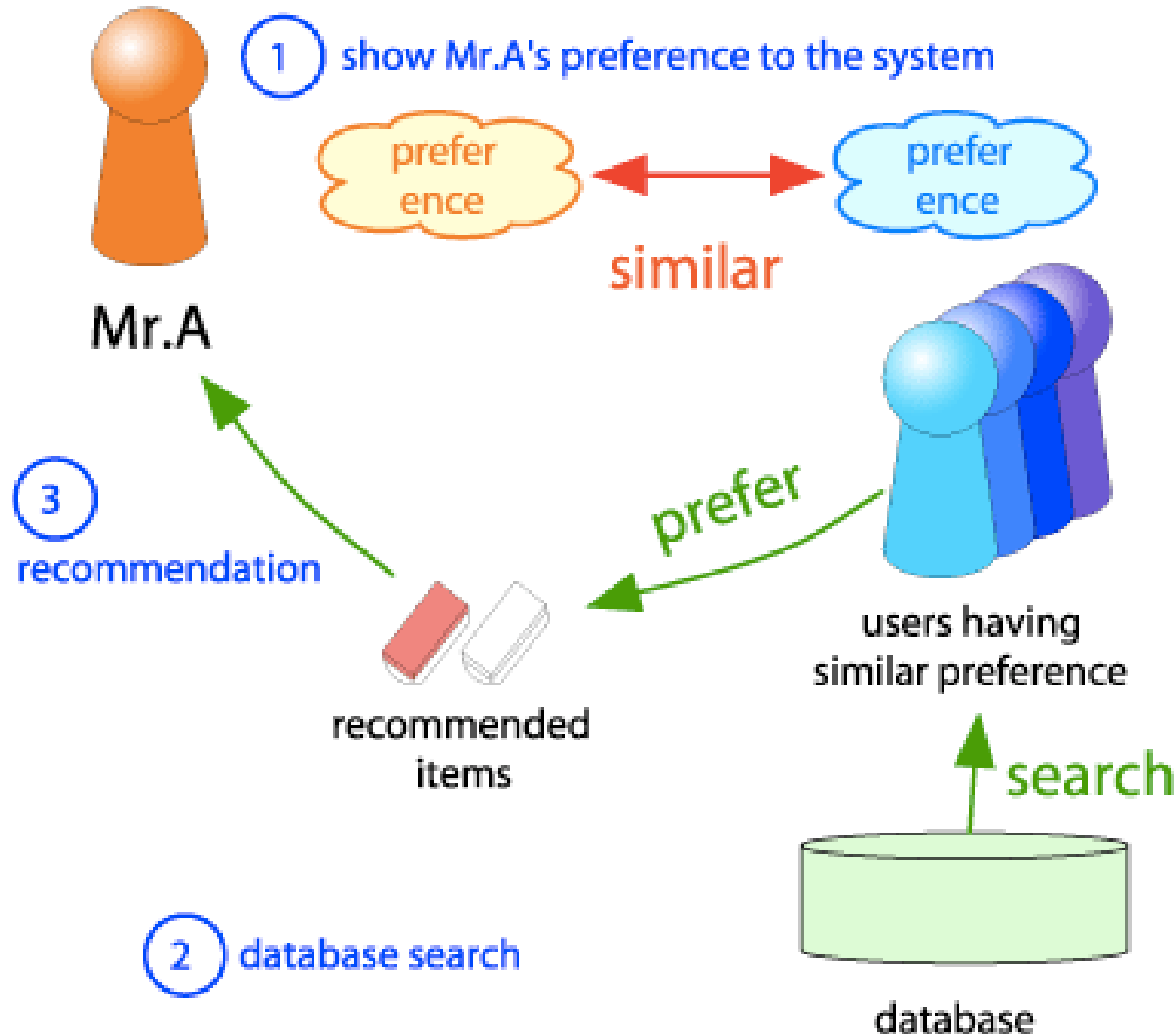
Item-based filtering

Tư vấn dựa trên cộng tác

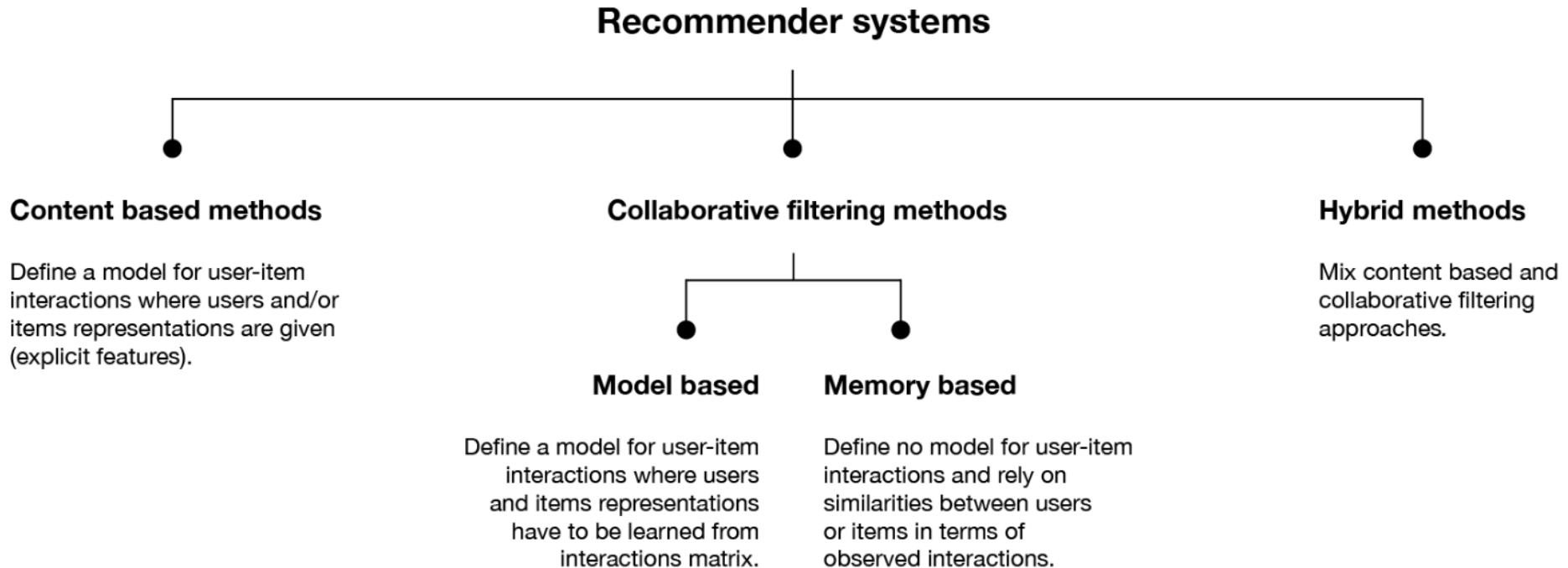
Tư vấn dựa trên cộng tác

- Dự đoán độ lợi ích của hạng mục đối với một người dùng cụ thể dựa trên các hạng mục đã được đánh giá bởi những người dùng khác có sở thích tương tự.
- Sử dụng dữ liệu tương tác khách hàng – sản phẩm, bỏ qua thuộc tính của khách hàng và sản phẩm.
- Hướng tiếp cận tư vấn được nghiên cứu nhiều nhất và được áp dụng rộng rãi nhất.
- Từ khóa: **collaboration filtering**.

Tư vấn dựa trên cộng tác

Tổng quan về các phương pháp

Ma trận tương tác User-item

Users	User-item interactions matrix	Items
suscribers	rating given by a user to a movie (integer)	movies
readers	time spent by a reader on an article (float)	articles
buyers	product clicked or not when suggested (boolean)	products

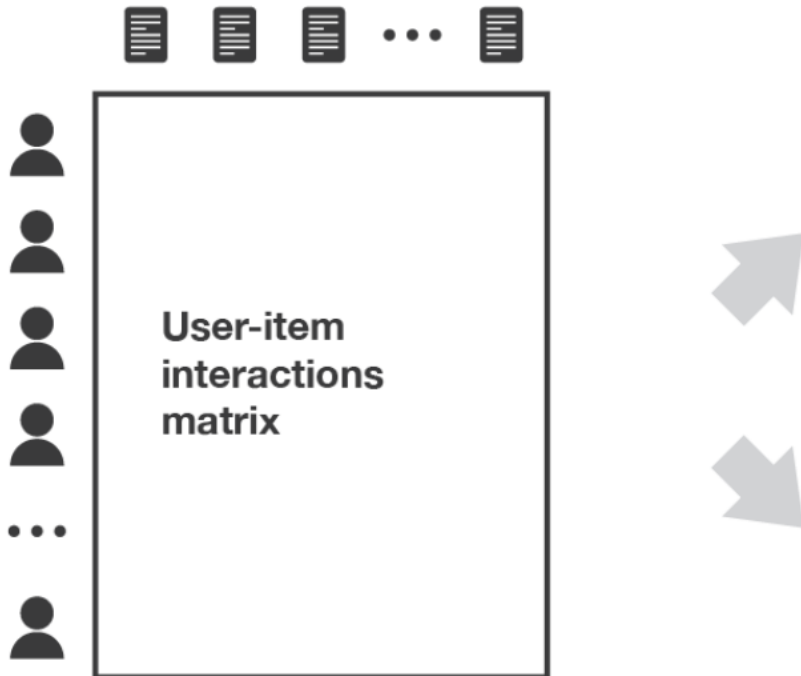
Ma trận tương tác User-item

	I_1	I_2	I_3	I_4
U_1	4	?	5	5
U_2	4	2	1	
U_3	3		2	4
U_4	4	4		
U_5	2	1	3	5

	Shrek	Snow White	Spider-man	Super-man
Alice	Like	Like		Dislike
Bob		Like	Dislike	Like
Chris		Dislike	Like	
Tony	Like		Dislike	?

Ma trận tương tác User-item

- Ma trận tường minh (explicit rating matrix)
 - Nhị phân: Like, Dislike.
 - Liên tục trong đoạn $[0,1]$
 - Năm mức rời rạc: 1, 2, 3, 4, 5 (với 5 là mức đánh giá tốt nhất)
- Ma trận đánh giá suy diễn (implicit rating matrix)
 - Tìm kiếm (browsing)
 - Đọc (reading)
 - Xem (watching)
 - Chia sẻ (sharing)
 - Mua (buying)

No Model

- users and items are represented directly by their past interactions (large sparse vectors)
- recommendations are done following nearest neighbours information

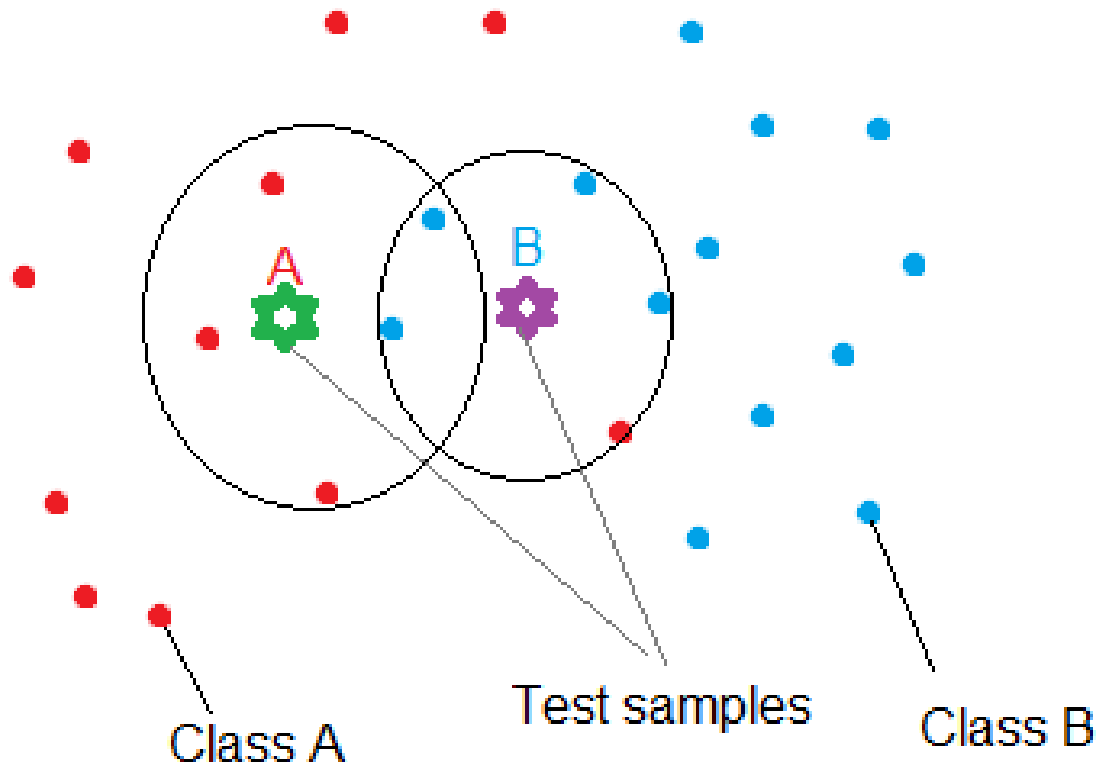
Model

- new representations of users and items are build based on a model (small dense vectors)
- recommendations are done following the model information

Lọc cộng tác sử dụng k-NN

Phương pháp k -nearest neighbors

- k -nearest neighbors (k -NN) phát sinh dự đoán trực tiếp từ toàn bộ cơ sở dữ liệu người dùng – hạng mục mà **không** xây dựng mô hình.

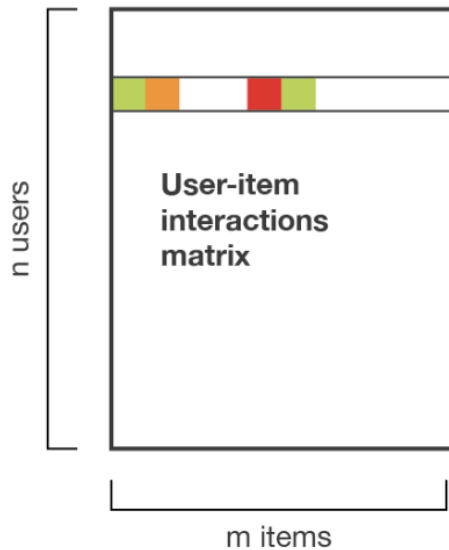
Áp dụng k -NN cho lọc cộng tác

- Sử dụng bộ phân lớp k -NN để dự đoán điểm đánh giá hoặc tiềm năng mua sản phẩm của người dùng.
- Xác định độ tương quan giữa profile của người dùng mục tiêu và profile của những người dùng khác trong cơ sở dữ liệu để tìm người dùng có chung đặc điểm hoặc sở thích.
- Đưa ra dự đoán dựa trên việc kết hợp giá trị từ k người dùng gần nhất.
- Một quy trình tiêu biểu bao gồm hai pha chính: **hình thành vùng láng giềng** và **tư vấn**.

■ positive interactions

■ neutral interactions

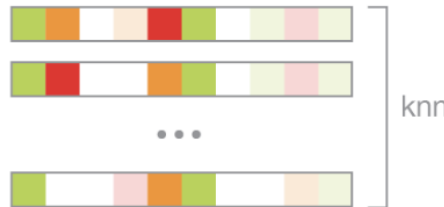
■ negative interactions

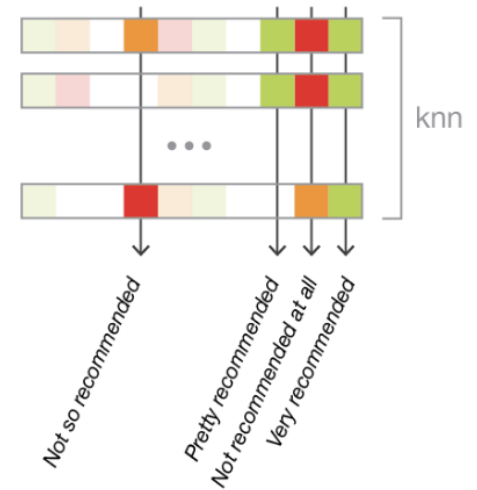
User we want to make a recommendation for is represented by its row in the matrix...

... and we search the K nearest neighbours of this user in the matrix

We can then recommend the most popular items among the K nearest neighbours

Một số tính chất của lọc cộng tác

1. Dữ liệu thưa (data sparsity)

- Ma trận đánh giá có thể rất thưa.
- Dữ liệu thưa ảnh hưởng rất nhiều đến hiệu quả hệ tư vấn bởi rất khó tính toán sự tương tự giữa các người dùng (users) hoặc giữa các sản phẩm (items)
 - Hai sản phẩm có thể rất giống nhau nhưng có ít người cùng đánh giá đồng thời hai sản phẩm.
 - Hai người dùng có thể giống nhau về sở thích nhưng chưa đánh giá cùng sản phẩm.
- Giải pháp: Áp dụng các kỹ thuật giảm số chiều (dimensionality reduction)

Xuất phát nguội (cold start)

- Vấn đề người dùng mới (new user problem)
 - Chưa đánh giá sản phẩm nào
 - Chưa có các dữ liệu về các hành vi
- Vấn đề sản phẩm mới (new item problem)
 - Chưa được người dùng nào đánh giá
 - Chưa được ai xem, mua, tìm kiếm, ...
- Giải pháp:
 - Tư vấn các sản phẩm phổ biến, ngẫu nhiên cho người dùng mới; các sản phẩm mới được xuất hiện ở đầu trang
 - Content-boosted CF: tích hợp thêm hồ sơ (profile) người dùng mới hoặc sử dụng thêm các đặc tính của sản phẩm.

Khả năng mở rộng (scalability)

- Khi ma trận đánh giá lớn, tức số người dùng lẫn sản phẩm lớn thì thời gian tính toán sẽ tăng cao, khó đáp ứng tư vấn thời gian thực hoặc gần thời gian thực.
- Giải pháp:
 - Áp dụng các kỹ thuật giảm số chiều như SVD, PCA.
 - Item-based CF có khả năng mở rộng cao hơn so với user-based CF.

Vấn đề từ đồng nghĩa (synonymy)

- Các từ đồng nghĩa có thể gây cản trở cho việc tính toán độ tương tự.
- Ví dụ: children movie và children film có thể gây ra keyword-mismatch, làm ảnh hưởng đến việc tính toán độ tương tự.
- Giải pháp: Áp dụng các kỹ thuật phân tích ngữ nghĩa như LSI (Latent Semantic Indexing), mô hình chủ đề (Topic Models) hoặc Deep Learning để giải quyết vấn đề này.

Gray sheep và Black sheep

- Gray sheep:
 - Những người có sở thích không giống ai.
 - CF không có hiệu quả trong trường hợp này.
 - Có thể kết hợp CF và content-based.
- Black sheep:
 - Những người có đánh giá kì quặc (ví dụ như thích nhưng lại dùng những từ ngữ đánh giá như không thích) nên không thể recommend chính xác cho những người này.

Shilling attacks

- Xảy ra khi cạnh tranh không lành mạnh:
 - Đánh giá sản phẩm của mình cao, đánh giá sản phẩm của đối thủ thấp.
- Item-based CF ít bị ảnh hưởng bởi shilling attacks hơn so với user-based CF.
- Có thể phát hiện hiện tượng này ở bước tiền xử lý bằng phân tích phát hiện ngoại lệ.

Tính toán mức độ tương tự

Khoảng cách Consine

	I_1	I_2	I_3	I_4
U_1	4	?	5	5
U_2	4	2	1	
U_3	3		2	4
U_4	4	4		
U_5	2	1	3	5

$$w_{i,j} = \cos(\vec{i}, \vec{j}) = \frac{\vec{i} \cdot \vec{j}}{\|\vec{i}\| \times \|\vec{j}\|}$$

- i và j là hai vecto trong ma trận rating của hai sản phẩm i và j .
- Ở ma trận trên: $i_1 = (4,4,3,4,2)$ và $i_2 = (?,2,?,4,1)$
- Khi tính toán $w_{i,j}$: $i_1 = (4,4,2)$ và $i_2 = (2,4,1)$

Tính toán mức độ tương tự

Tương quan Pearson - user-based CF

	I_1	I_2	I_3	I_4
U_1	4	?	5	5
U_2	4	2	1	
U_3	3		2	4
U_4	4	4		
U_5	2	1	3	5

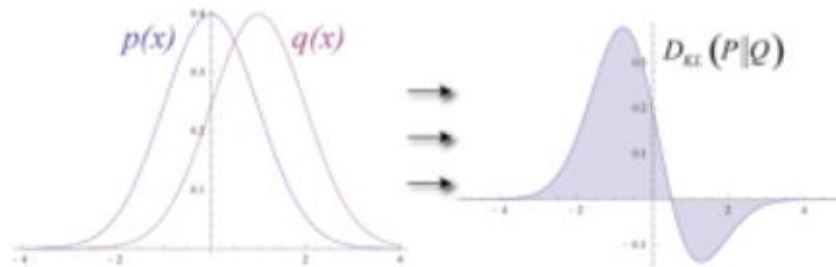
$$w_{u,v} = \frac{\sum_{i \in I} (r_{u,i} - \bar{r}_u)(r_{v,i} - \bar{r}_v)}{\sqrt{\sum_{i \in I} (r_{u,i} - \bar{r}_u)^2} \sqrt{\sum_{i \in I} (r_{v,i} - \bar{r}_v)^2}}$$

- I là tập các items cả hai người dùng u và v cùng đánh giá.
- \bar{r}_u và \bar{r}_v là rating trung bình của u và v trên các sản phẩm trong I .

Khoảng cách Kullback-Leiber

Ký hiệu $p(x)$ và $q(x)$ là hai phân bố xác suất:

$$D(p||q) = \sum_x p(x) \log \frac{p(x)}{q(x)}$$

$$\text{KL-similarity} = \frac{D(p||q) + D(q||p)}{2}$$

- Với user-based: hai phân bố là hai hàng trong ma trận đánh giá R
- Với item-based: hai phân bố là hai cột trong ma trận đánh giá R
- Các phân bố cần được chuẩn hóa trước khi tính $D(p||q)$ và $D(q||p)$. 57

Tương quan Pearson - item-based CF

	1	2	...	i	j	...	$m-1$	m
1				R	?			
2				R	R			
...								
l				R	R			
...								
$n-1$?	R			
n				R	R			

$$w_{i,j} = \frac{\sum_{u \in U} (r_{u,i} - \bar{r}_i)(r_{u,j} - \bar{r}_j)}{\sqrt{\sum_{u \in U} (r_{u,i} - \bar{r}_i)^2} \sqrt{\sum_{u \in U} (r_{u,j} - \bar{r}_j)^2}}$$

- U là tập các users cùng đánh giá hai sản phẩm i và j .
- $r_{u,i}$: rating u đối với i , tương tự cho $r_{u,j}$.
- \bar{r}_i, \bar{r}_j : trung bình rating của các người dùng trong U đối với i và j .

Pha 1: Hình thành vùng láng giềng

- So sánh profile của người dùng mục tiêu với tập profile theo lịch sử T của các người dùng khác để tìm ra top- k người dùng có chung sở thích.
- Dựa trên độ tương tự về điểm đánh giá sản phẩm, nội dung trang truy cập, hoặc sản phẩm được mua.

- Trong đa số ứng dụng lọc cộng tác, user profile thường là một tập điểm đánh giá cho một tập con sản phẩm.

Pha 1: Hình thành vùng láng giềng

- Gọi \mathbf{u} và \mathbf{v} ($\mathbf{v} \in T$) là vector biểu diễn profile của người dùng mục tiêu và một người dùng khác trong cơ sở dữ liệu.
- Độ tương tự giữa \mathbf{u} và \mathbf{v} được xác định bằng công thức **Pearson's correlation coefficient**

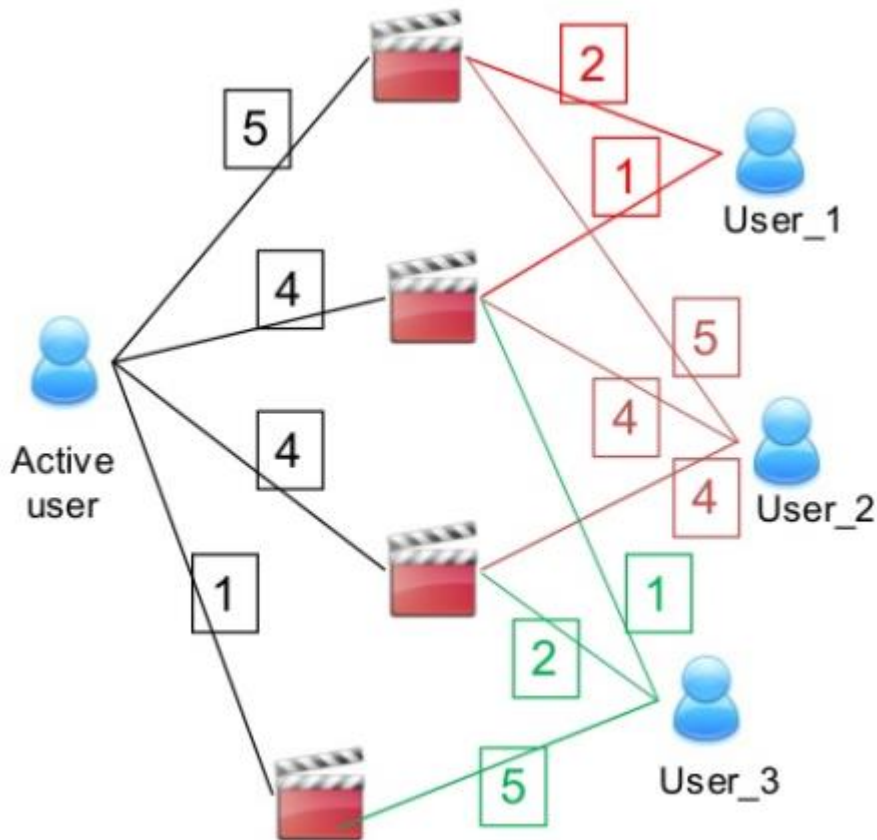
$$\text{sim}(\mathbf{u}, \mathbf{v}) = \frac{\sum_{i \in C} (r_{\mathbf{u},i} - \bar{r}_{\mathbf{u}})(r_{\mathbf{v},i} - \bar{r}_{\mathbf{v}})}{\sqrt{\sum_{i \in C} (r_{\mathbf{u},i} - \bar{r}_{\mathbf{u}})^2} \sqrt{\sum_{i \in C} (r_{\mathbf{v},i} - \bar{r}_{\mathbf{v}})^2}}$$

trong đó

- C là tập hạng mục được đánh giá bởi cả \mathbf{u} và \mathbf{v} .
- $r_{\mathbf{u},i}$ và $\bar{r}_{\mathbf{u}}$ là điểm đánh giá cho hạng mục i và điểm đánh giá trung bình của \mathbf{u} , tương tự cho $r_{\mathbf{v},i}$ và $\bar{r}_{\mathbf{v}}$ của \mathbf{v} .

Pha 1: Hình thành vùng láng giềng

$$\text{sim}(\mathbf{u}, \mathbf{v}) = \frac{\sum_{i \in C} (r_{\mathbf{u},i} - \bar{r}_{\mathbf{u}})(r_{\mathbf{v},i} - \bar{r}_{\mathbf{v}})}{\sqrt{\sum_{i \in C} (r_{\mathbf{u},i} - \bar{r}_{\mathbf{u}})^2} \sqrt{\sum_{i \in C} (r_{\mathbf{v},i} - \bar{r}_{\mathbf{v}})^2}}$$

	active user
user_1	0.4472136
user_2	0.49236596
user_3	-0.91520863

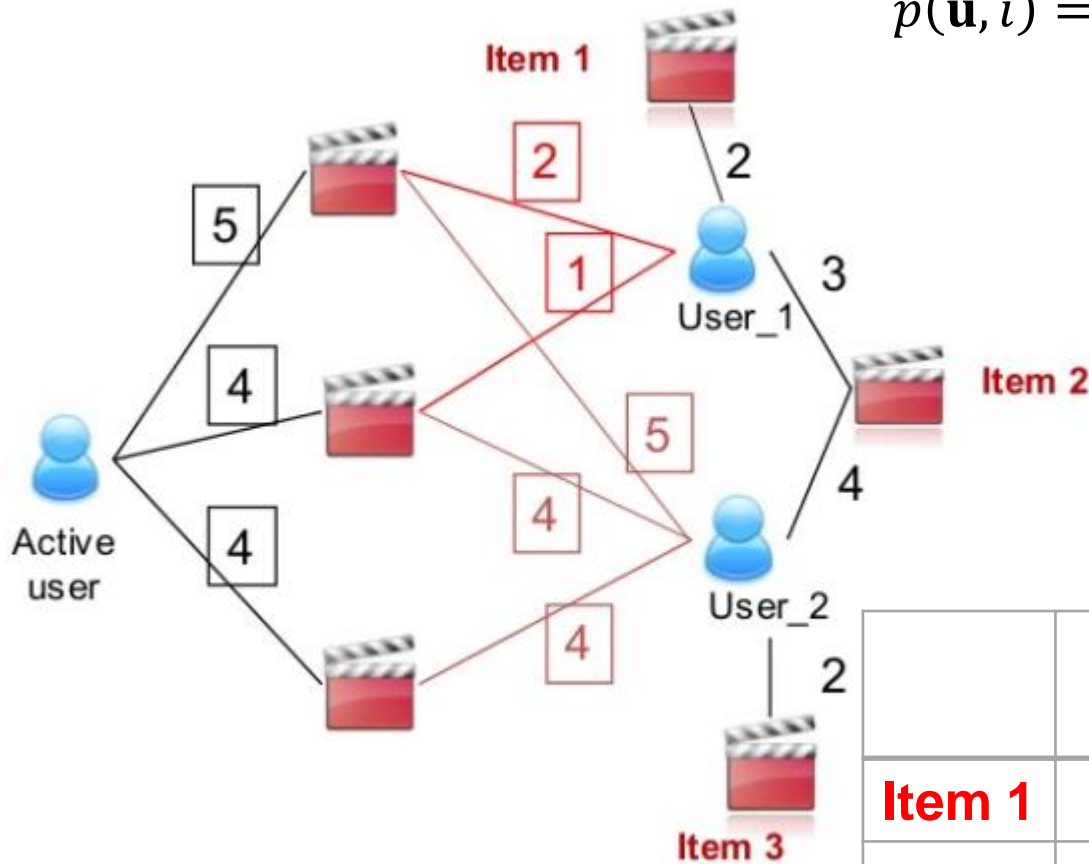
Pha 2: Tư vấn

- Dự đoán điểm đánh giá cho hạng mục i của người dùng \mathbf{u}

$$p(\mathbf{u}, i) = \bar{r}_{\mathbf{u}} + \frac{\sum_{\mathbf{v} \in V} \text{sim}(\mathbf{u}, \mathbf{v}) \times (r_{\mathbf{v}, i} - \bar{r}_{\mathbf{v}})}{\sum_{\mathbf{v} \in V} |\text{sim}(\mathbf{u}, \mathbf{v})|}$$

- Trong đó V là tập hợp k người dùng tương tự
- Chọn tư vấn cho \mathbf{u} những hạng mục có điểm đánh giá cao.

Pha 2: Tư vấn

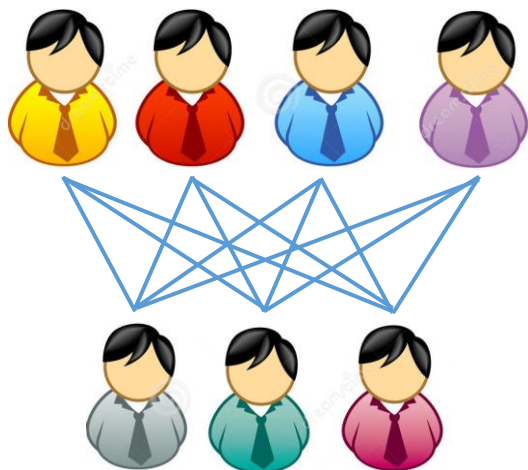

$$p(\mathbf{u}, i) = \bar{r}_{\mathbf{u}} + \frac{\sum_{\mathbf{v} \in V} \text{sim}(\mathbf{u}, \mathbf{v}) \times (r_{\mathbf{v}, i} - \bar{r}_{\mathbf{v}})}{\sum_{\mathbf{v} \in V} |\text{sim}(\mathbf{u}, \mathbf{v})|}$$

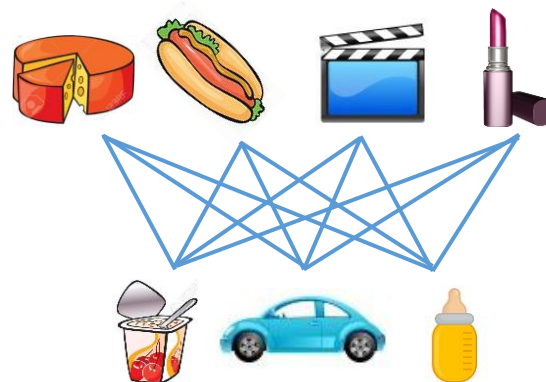
	User 1	User 2	predicted interest
Item 1	2	—	3.737986018
Item 2	3	4	4.039282065
Item 3	—	2	2.277268083

Lọc cộng tác dựa trên hạng mục

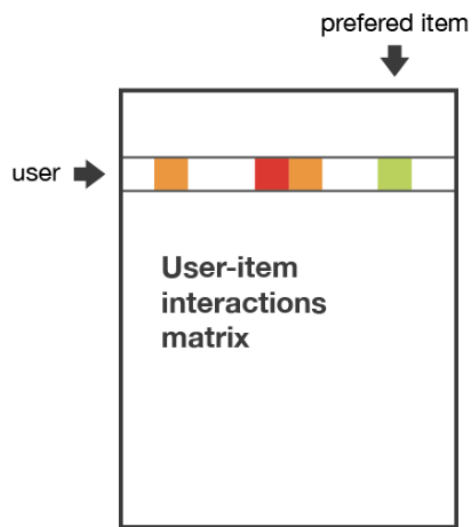
- Lọc cộng tác dựa trên người dùng **thiếu tính mở rộng**: làm thế nào để so sánh người dùng mục tiêu với những người dùng khác trong **thời gian thực** để phát sinh lời tư vấn.

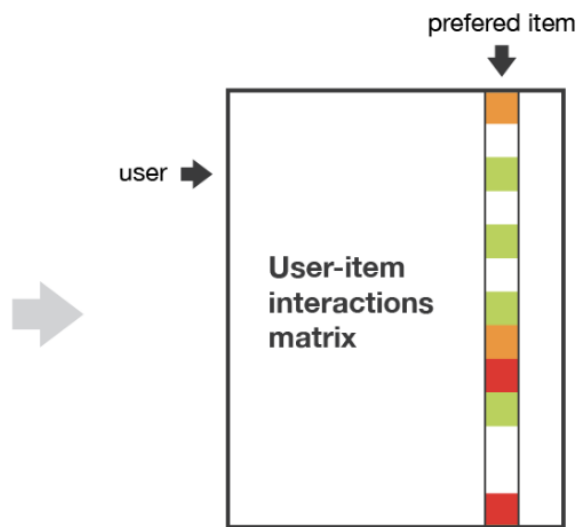
VS.

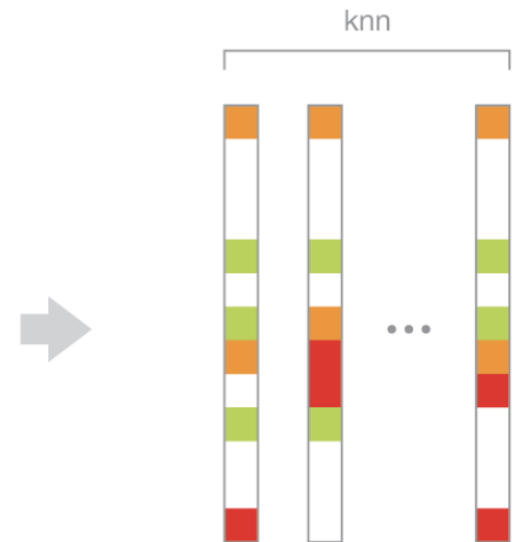
- Trong khi đó, lọc cộng tác dựa trên hạng mục có thể **tính trước độ tương tự** của mọi cặp hạng mục.

We identify the preferred item of user we want to make recommendation for.

The preferred item is represented by its column in the matrix.

We can search and recommend the K nearest items to this "preferred item"

Lọc cộng tác dựa trên hạng mục

- So sánh hạng mục theo mẫu đánh giá của mọi người dùng.
- Xác định độ tương tự của các cặp hạng mục được cùng đánh giá bởi những người dùng khác nhau.

$$\text{sim}(i, j) = \frac{\sum_{\mathbf{u} \in U} (r_{\mathbf{u},i} - \bar{r}_{\mathbf{u}})(r_{\mathbf{u},j} - \bar{r}_{\mathbf{u}})}{\sqrt{\sum_{\mathbf{u} \in U} (r_{\mathbf{u},i} - \bar{r}_{\mathbf{u}})^2} \sqrt{\sum_{\mathbf{u} \in U} (r_{\mathbf{u},j} - \bar{r}_{\mathbf{u}})^2}}$$

trong đó

- U là tập hợp gồm mọi người dùng, i và j là các hạng mục.
- $r_{\mathbf{u},i}$ và $\bar{r}_{\mathbf{u}}$ là điểm đánh giá cho hạng mục i và điểm đánh giá trung bình của người dùng $\mathbf{u} \in U$.
- Chọn k hạng mục tương tự nhất với hạng mục mục tiêu i .

Lọc cộng tác dựa trên hạng mục

- Dự đoán điểm đánh giá của người dùng u đối với hạng mục mục tiêu i như sau

$$p(\mathbf{u}, i) = \frac{\sum_{j \in J} r_{\mathbf{u}, j} \times \text{sim}(i, j)}{\sum_{j \in J} \text{sim}(i, j)}$$

trong đó

- J là tập gồm k hạng mục tương tự với hạng mục i .
- Những hạng mục có độ tương tự âm đối với i thường được loại bỏ.
- Sử dụng chính điểm đánh giá của người dùng cho các hạng mục tương tự để ngoại suy dự đoán cho hạng mục mục tiêu.

Áp dụng k -NN cho lọc cộng tác

- k -NN dựa trên người dùng hay dựa trên sản phẩm đều gặp vấn đề số chiều lớn \rightarrow trong thực tế không thể tính độ tương tự giữa các cặp người dùng hay hạng mục.
- Áp dụng các kỹ thuật giảm chiều để thu gọn kích thước user profile và item profile.
 - Chiếu ma trận người dùng - hạng mục vào không gian nhỏ hơn, ví dụ, Principal Component Analysis (PCA).
 - Factorize ma trận người dùng – hạng mục thành các biểu diễn thứ hạng thấp hơn về người dùng (hoặc hạng mục), ví dụ Singular Value Decomposition (SVD).
- Nhận diện đối tượng tương tự trong không gian con.

Lọc cộng tác sử dụng LKH

Áp dụng LKH cho lọc cộng tác

- Các hạng mục được mỗi người dùng thanh toán có thể được xem như một giao dịch.
- Trong lọc cộng tác, luật $X \rightarrow Y$ có **tiền đề chứa một hay nhiều hạng mục** trong khi **hệ quả chỉ có một hạng mục**.

Users
who
watched

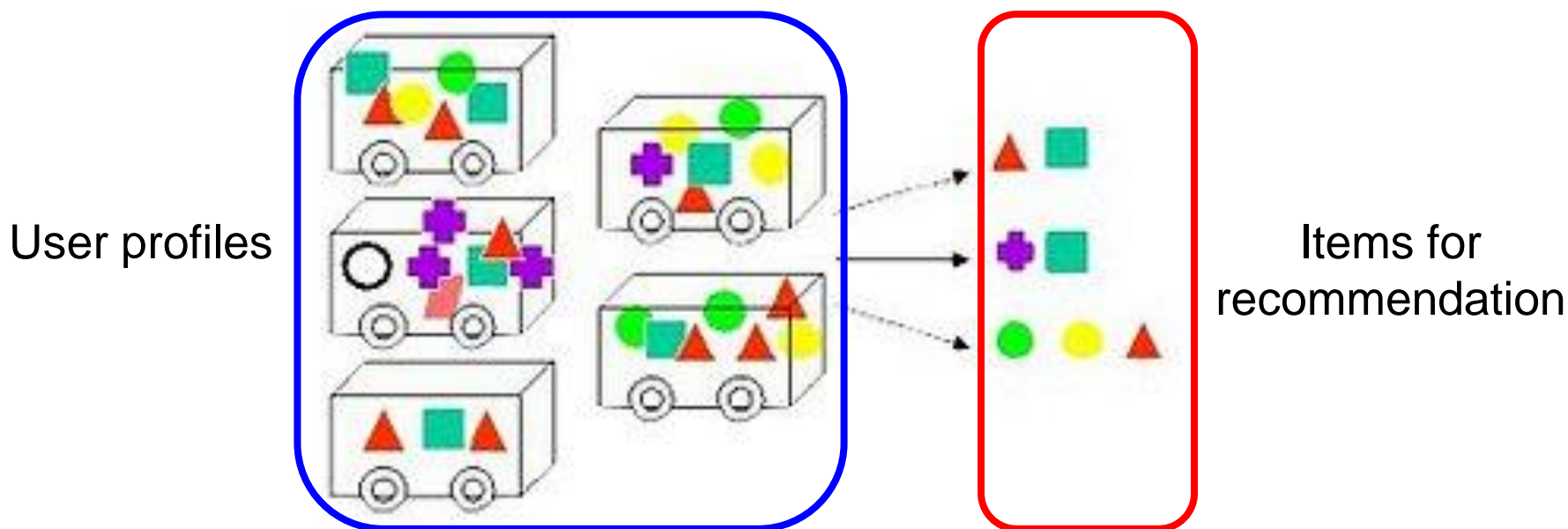

may
also
watch

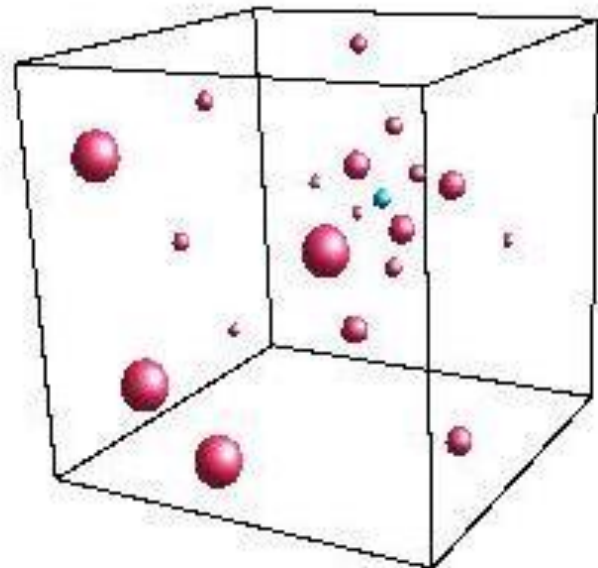
Áp dụng LKH cho lọc cộng tác

- Sở thích của người dùng mục tiêu được so khớp với các hạng mục trên vế trái X .
- Hạng mục trên vế phải của các luật thỏa được sắp theo độ tin cậy và chọn **top N hạng mục** để tư vấn cho người dùng.

Vấn đề gặp phải với LKH

- Các hệ thống tư vấn sử dụng luật kết hợp gặp khó khăn khi cơ sở dữ liệu thưa.
- Hầu hết người dùng chỉ xem (hoặc đánh giá) một tỉ lệ rất nhỏ trong số các hạng mục sẵn có, do đó khó tìm đủ số hạng mục chung giữa các user profile.

Giải pháp của Sarwar et al. 2000.

- Làm nhẹ vấn đề bằng một số kỹ thuật giảm chiều cơ bản.
- Khuyết điểm: một vài hạng mục hữu dụng hoặc thú vị có thể bị loại bỏ và do đó không thể xuất hiện trong mẫu kết quả.
- Ref: Sarwar, B., G. Karypis, J. Konstan, and J. Riedl. Application of Dimensionality Reduction in Recommender Systems: a case study. In Proceedings of WebKDD Workshop at the ACM SIGKDD, 2000.

Giải pháp của Fu et al. 2000.

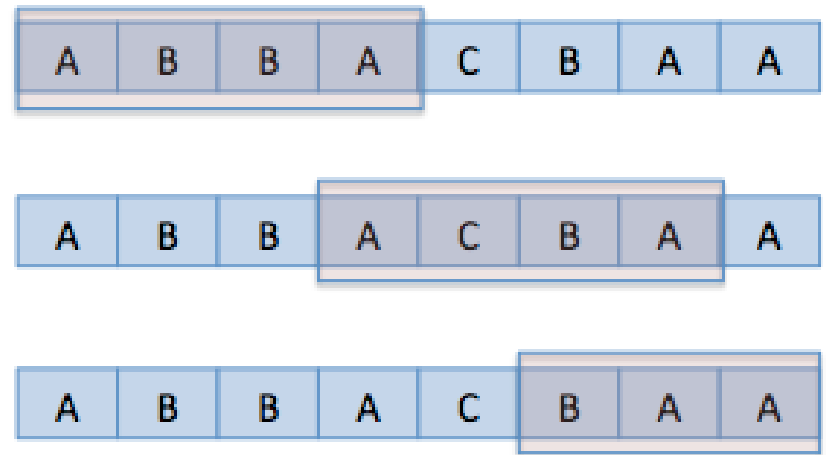
- Giải pháp 1: xếp hạng mọi luật tìm được theo độ giao giữa tiền đề của luật và profile của người dùng mục tiêu rồi phát sinh top- k tư vấn.
- Giải pháp 2: tìm các người dùng “láng giềng gần” có sở thích tương tự với người dùng mục tiêu và đưa ra tư vấn dựa trên lịch sử của những người này.
- Ref: Fu, X., J. Budzik, and K. Hammond. Mining navigation history for recommendation. In Proceedings of Intl. Conf. on Intelligent User Interfaces, 2000.

Giải pháp của Lin et al.

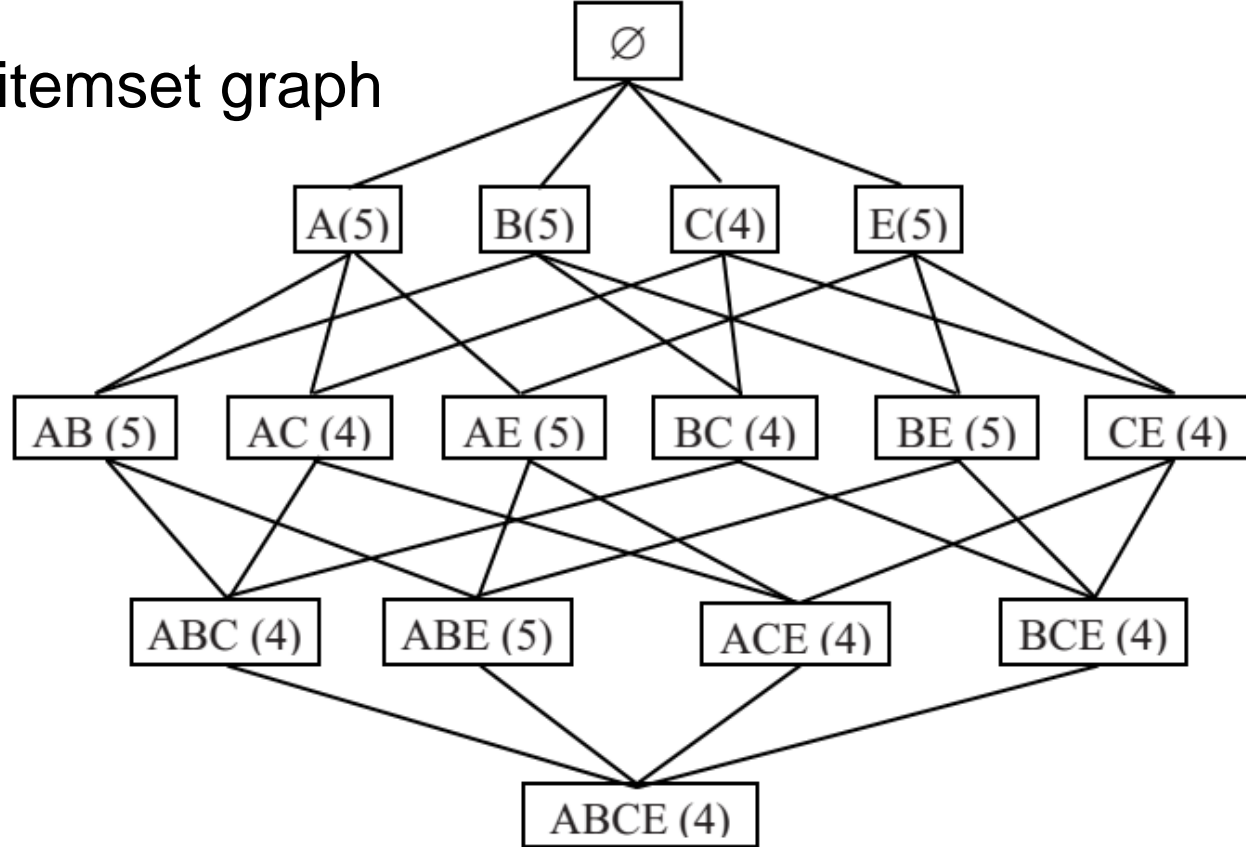
- Phát sinh luật kết hợp giữa các người dùng (user associations) và giữa các hạng mục (item associations).
- Tự động chọn minimum support để xác định đủ lượng luật cho mỗi người dùng mục tiêu.
- Nếu user minimum support lớn hơn ngưỡng, hệ thống sẽ tư vấn dựa trên user associations, ngược lại, sử dụng item associations.
- Ref: Lin, W., S. Alvarez, and C. Ruiz. Efficient adaptive support association rule mining for recommender systems. Data Mining and Knowledge Discovery, 2002, 6(1): p. 83-105.

So khớp user profile và tiền đề luật

- Định nghĩa một sliding window có kích thước w di chuyển trên profile của người dùng mục tiêu.
 - w giảm dần đến khi so khớp chính xác với tiền đề của một luật.
- Cửa sổ biểu diễn một phần hành vi lịch sử của người dùng mục tiêu để dự đoán hành vi của người này trong tương lai.

Frequent itemset graph

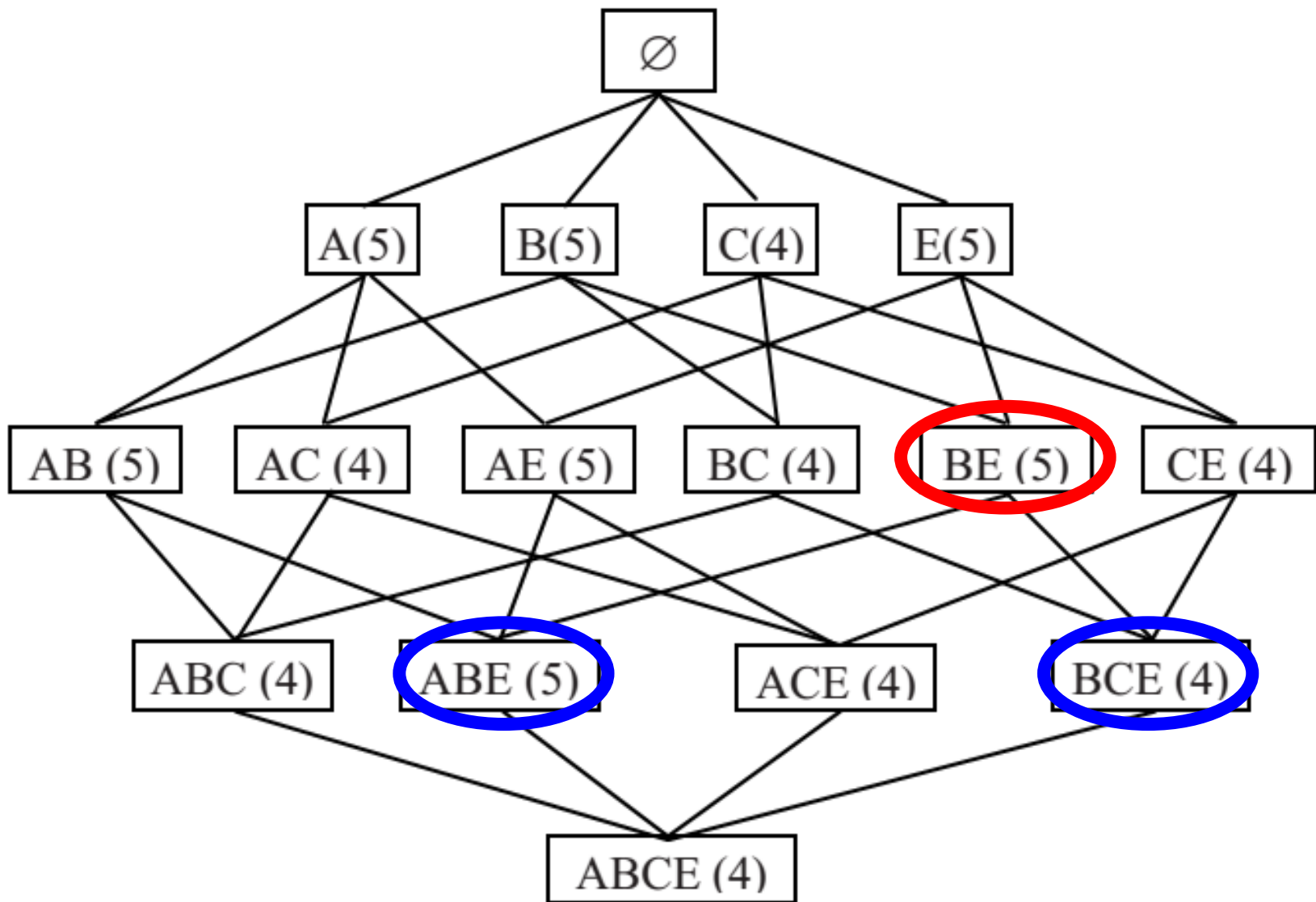

Transactions	Size 1		Size 2		Size 3		Size 4	
	Itemset	Supp.	Itemset	Supp.	Itemset	Supp.	Itemset	Supp.
A, B, D, E	A	5	A,B	5	A,B,C	4	A,B,C,E	4
A, B, E, C, D	B	5	A,C	4	A,B,E	5		
A, B, E, C	C	4	A,E	5	A,C,E	4		
B, E, B, A, C	E	5	B,C	4	B,C,E	4		
D, A, B, E, C			B,E	5				
			C,E	4				

Web transactions and resulting frequent itemsets (minsup = 4)

So khớp user profile và tiền đề luật

- Profile của người dùng mục tiêu được so khớp với các mẫu phổ biến đã tìm thấy để xác định hạng mục ứng viên tư vấn.
- Cho trước cửa sổ profile kích thước w và một nhóm mẫu phổ biến.
- Thuật toán duyệt theo chiều sâu trên Frequent Itemset Graph đến mức $|w|$ và phát sinh ứng viên từ các nút con của nút n thỏa việc so khớp.
 - Giá trị tư vấn của ứng viên dựa trên độ tin cậy của luật tương ứng chứa duy nhất ứng viên ở phần hệ quả.

- User profile window $\langle B, E \rangle$
- Điểm tư vấn của ứng viên A là $1/5$ ($B, E \rightarrow A$) và của ứng viên B là $4/5$ ($B, E \rightarrow C$)

Áp dụng LKH cho lọc cộng tác

- Mẫu phổ biến không thể chứa các hạng mục “hiếm nhưng quan trọng”.
 - Những hạng mục này xuất hiện không thường xuyên nên bị loại bỏ bởi ngưỡng minimum support toàn cục.
- Đối với dữ liệu hành vi sử dụng Web, tham chiếu đến các trang có nội dung chuyên sâu xuất hiện rất ít so với các trang dẫn đường.
- Giải pháp **multiple minimum supports** cho phép người dùng xác định riêng ngưỡng support cho từng hạng mục.

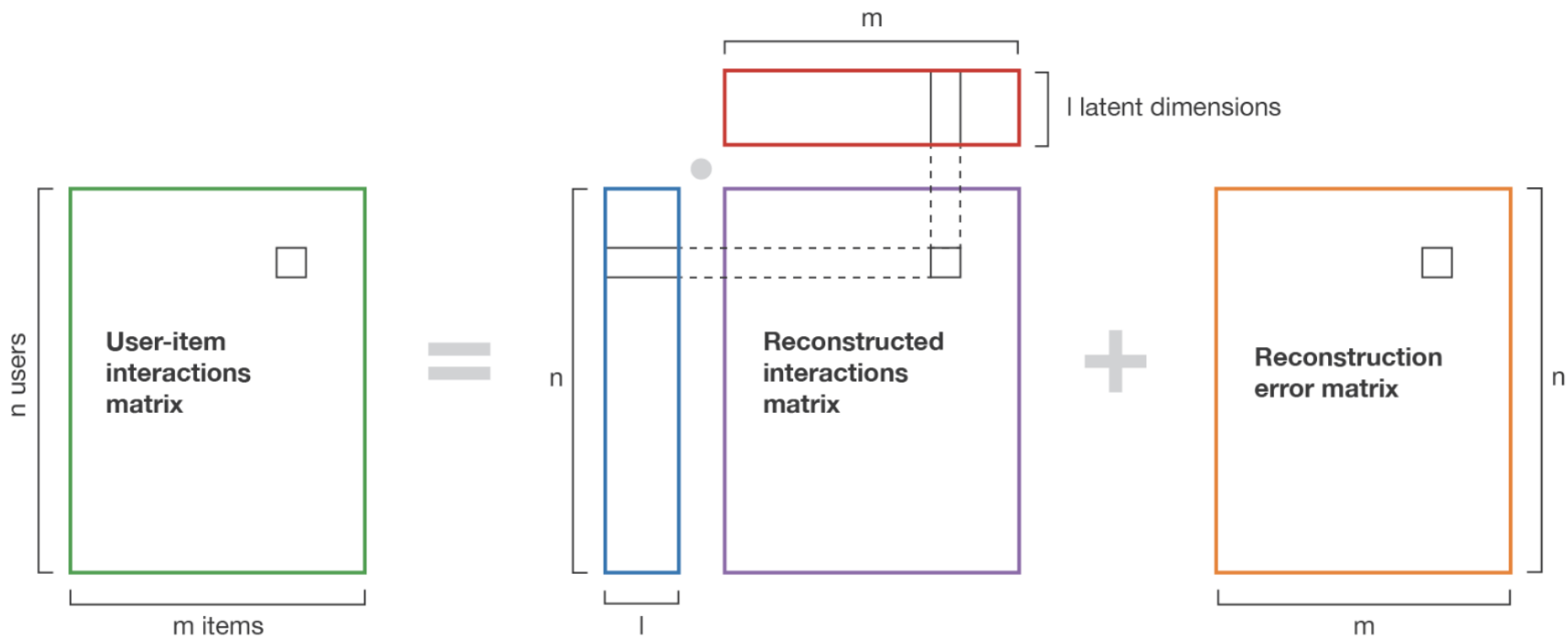
Lọc cộng tác sử dụng Matrix Factorization

Matrix factorization (MF)

- Phân rã ma trận M thành tích của một vài ma trận hệ số

$$\mathbf{M} = \mathbf{F}_1 \mathbf{F}_2 \dots \mathbf{F}_n$$

- n có thể mang giá trị bất kỳ nhưng thường là 2 hoặc 3.
- Phổ biến trong lọc cộng tác do tính ưu việt về chất lượng tư vấn và khả năng mở rộng.
- timeSVD++ (Netflix Prize contest 2006), Nonnegative Matrix Factorization, MaximumMargin Matrix Factorization, và Probabilistic Matrix Factorization

The **user-item interactions matrix** is assumed to be equal to...

... the **dot product** of a **user matrix** and a **transposed item matrix**...

... plus some **reconstruction error**

Áp dụng MF cho lọc cộng tác

- Matrix factorization thuộc về nhóm **mô hình hệ số tiềm ẩn** (latent factor models).
- **Biến tiềm ẩn** (latent variables) biểu diễn lý do nền tảng của việc mua/sử dụng sản phẩm của một người dùng.
 - Còn gọi là đặc trưng (feature), khía cạnh (aspect), hay hệ số (factor).
- Pha huấn luyện thiết lập liên kết giữa biến tiềm ẩn và biến quan sát được (người dùng, sản phẩm, điểm đánh giá,...).
- Tương tác có thể xảy ra giữa người dùng với sản phẩm thông qua biến tiềm ẩn được tính toán để đưa ra tư vấn.

Phương pháp SVD trong lọc cộng tác

- Đọc mục 12.4.5, trang 586, tài liệu tham khảo Web Data Mining, 2nd edition, Bing Liu.

Bài tập 1: Chiến lược lọc cộng tác

- John cần thiết kế hệ thống tư vấn cho một cửa hàng sách trực tuyến mới khai trương gần đây. Cửa hàng có hơn 1 triệu tựa sách nhưng cơ sở dữ liệu đánh giá mới chỉ có 10,000 đánh giá.
- Chiến lược nào sẽ giúp John có được hệ thống tư vấn tốt, *content-based recommendation*, *user-based collaborative filtering*, hay *item-based collaboration filtering*? Giải thích.
- Một khách hàng đã đánh giá 5/5 sao cho cả hai cuốn sách “Linear Algebra” and “Differential Equations”. Quyển sách nào sau đây ít có khả năng được giới thiệu nhất theo hệ thống tư vấn trên? Giải thích.
 - a) “Operating Systems”
 - b) “Convex Optimization”
 - c) “Harry Potter: The Goblet of Fire”
 - d) Không thể xác định được vì còn tùy thuộc vào đánh giá của những người dùng khác.

Bài tập 2: k-NN user-based CF

- Bảng bên thể hiện độ yêu thích (1 – 5) của ba nhân vật, Mark Zuckerberg, Bill Gates, và Guido van Rossum, đối với bốn công nghệ, PHP, Spark, Microsoft .NET và Python.

				
	4.5	4.0	1.5	4.5
	3.0	1.0	4.0	2.0
	4.5		2.0	5.0

- Áp dụng lọc cộng tác theo người dùng với k-NN ($k = 1$)
- Xác định độ tương tự về sở thích giữa Guido van Rossum với các nhân vật còn lại.
- Dự đoán điểm yêu thích của Guido van Rossum đối với Spark.

Bài tập 3: k-NN item-based CF

- Bảng bên thể hiện độ yêu thích (1 – 5) của ba nhân vật, Mark Zuckerberg, Bill Gates, và Guido van Rossum, đối với bốn công nghệ, PHP, Spark, Microsoft .NET và Python.

				
	4.5	4.0	1.5	4.5
	3.0	1.0	4.0	2.0
	4.5		2.0	5.0

- Áp dụng lọc cộng tác theo hạng mục với k-NN ($k = 1$)
- Xác định độ tương tự điểm đánh giá giữa Spark và các sản phẩm khác
- Dự đoán điểm yêu thích của Guido van Rossum đối với Spark.

Bài tập 4: Tư vấn theo lọc cộng tác

- Bảng bên cạnh thể hiện tập dữ liệu đánh giá của 4 người dùng đối với 5 sản phẩm. Thang điểm đánh giá từ 1 (nhỏ nhất) đến 5 (lớn nhất). Dấu ? nghĩa là người dùng chưa xem hoặc chưa đánh giá sản phẩm này

	Book1	Book2	Book3	Book4	Book5
Alice	1	2	5	?	1
George	5	?	1	?	5
Mary	?	?	4	3	4
Tom	1	1	5	4	?

- Dự đoán điểm đánh giá của Tom đối với Book 5 bằng lọc cộng tác theo người dùng với k-NN ($k = 1$).
- Tương tự, dự đoán bằng lọc cộng tác theo hạng mục với k=NN ($k = 1$)

Tài liệu tham khảo

- Bing Liu. 2007. *Web Data Mining-Exploring Hyperlinks, Contents, and Usage Data*. Springer Series on Data-Centric Systems and Applications. **Chapter 12.4.**